TÜRK ÇOCUĞUNA ÖYKÜ VE ŞİİRLER

İLİ TAŞDÖĞEN

RESİMLEME:

KUMSAL HİRA ÜSTÜNER

MASAL İKRA GÜLER

İBRAHİM SEFA SAKMAN

FURKAN TALHA KUTLU

FOTOĞRAFLAR:

AHMET YUSUF ÇETİNKAYA

AHMET ŞEKEROĞLU

Kutlu Yayınevi

İstanbul - 2024

KUTLU YAYINEVİ

göksel sözcükleriñ yayıncısı

T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
yayıncı bélgesi: 50661

bétik: 1464

Yazar: **İli TAŞDÖĞEN**
Dizer: **Aliye AYBÜKE**
Kapak tasarımcısı: **İli TAŞDÖĞEN**

1. baskı: Mayıs, 2024 – İstanbul

ISBN: 978-625-6026-44-5

© İli TAŞDÖĞEN
Tüm içerik yazarının sorumluluğundadır. Yayınevi yalnızca basım, dağıtım ve satış işlemlerinden yükümlüdür.

KUTLU YAYINEVİ – göksel sözcükleriñ yayıncısı
Kartaltepe Mahallesi, Atakan Sokağı, No: 3/A
Sefaköy, Küçükçekmece - İSTANBUL
İletişim: 0850 241 76 34, istek@kutluyayinevi.com

Önsöz

Çizimleriyle kitabı renklendiren öğrencilerim Kumsal, Masal, Sefa, Furkan ve Yusuf'a ve Standart Pompa Yönetimi El Ele Yarınlar Vakfı'na teşekkür ederek, kitabımı Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e ve İstiklal Savaşı'nın isimsiz kahramanlarına ve ayrıca yeğenim Kartal'a ithaf ediyorum.

Özgeçmiş

1974 yılında Elazığ'da doğdum. İlköğrenimimi Elazığ'da, orta öğrenimimi Bursa'da ve lise öğrenimimi İstanbul Kadıköy Kız Lisesinde tamamladım. 1996 yılında, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünden mezun oldum. Hâlen İstanbul'da öğretmenliğe devam etmekteyim. Çoban Ömer isimli şiirim, daha önce Kamucu Tavır adlı dergide yayımlandı.

İÇİNDEKİLER

ÇOBAN ÖMER 6
GÖKÇE GELİN 8
HASAN'IN RÜYASI 10
ELMA DAĞI TÜRKÜSÜ 12
YER VE GÖK ARASINDA 14
HASAN'IN RÜYASI 16
İYİ YÜREKLİ PRENSLE-KÖTÜ KALPLİ PRENSİN MASALI 32
KALYANAMKARA İLE PAPAMKARA 32

Fotoğraf: *Ahmet Yusuf Çetinkaya*

Çankırı Koçullu Köyü

ÇOBAN ÖMER

Ömercik on üçünde,
Sızısı var derinde,
Kavalını üfler de,
Söyletir hece hece.

"Anam da yok babam da
Bacım da kardaşım da,
Dere tepe aşarım,
Yazım da bir kışım da."

Koyunlar dinlediler,
Kuzular meleştiler,
Alışmışlardı ona,
Sessizce bekleştiler.

Ömer kalktı ayağa,
Daldı çok uzaklara,
"Şu tepeyi bir aşsam
Varırım Ankara'ya!"
"Orda çocuklar varmış,
Hem okur hem yazarmış,
Kara tahta başında,
Canım Gazi Paşa'ymış!"

Karabaş da bilirdi,
Kuzular da sezerdi,
Ömer'in dileğinden,
Dağlar bile erirdi.

Bir ağaca dayandı,
Yaslandıkça yaslandı,
Üfledi en derinden,
Gül soldu kederinden.

O yürekte tek sevda,
Okumak ve yazmaktı,
Bir de Gazi Paşa'yı,
Görmek ve sarılmaktı.

Uzak yakın demeden,
Düştü tozlu yollara,
Bir akşamüstü vardı,
Geçti tahta başına.

Bir elinde tebeşir,
Bir yanında Atatürk!
Öksüz değildi artık,
Gülüyordu çobancık!

Resim: Kumsal Hira Üstüner

GÖKÇE GELİN

"Koşun Ağalar, Beyler!
Seferberlik günüdür!
Haydutlara haddini,
Gün bildirme günüdür!"

Genç ihtiyar çevirdi,
Kasaba meydanını,
Ne karanlık zamandı,
Düşman almış dört yanı.

Gökçe Gelin öndeydi,
Tüfeği belindeydi,
Tane tane söyledi,
Görelim, ne söyledi:

"Ey! Analar, bacılar,
Ankara'dan haber var,
Yurdu yâd eller sarmış,
Daha duracak ne var?"

"Cephede koç yiğitler,
Gece gündüz cenk eder.
Haberiniz var m'ola,
Ne yerler ne içerler?"

"Ne üstte var ne başta,
Ne ocakta ne aşta,
Gelin birlik olalım,
Çok yâreler var başta."

Kasabalı yoksuldu,
Ama gönlü çok boldu,
Sandık çeyiz açıldı,
Havlu, mendil saçıldı.

Gelin kızlar çıkardı,
Bileklerde ne varsa,
Beşibirlik, bilezik,
Köşe bucak bir tasa.

Lakin düşman hem sayı,
Hem silahça fazlaydı,
Mehmetçik'e güç veren,
Memleket sevdasıydı!

Gökçe Gelin gürledi:
"Durmak yok, tez uçayım,
Gün dağa kavuşmadan,
Ankara'ya varayım."

Yıldırımca atladı,
Bir sıçrayışta ata.
Doğanlarla yarıştı,
Rüzgârla kucaklaştı.

Bir Kurtuluş Destanı,
Yavrum böyle yazıldı.
İli Taşdöğen
2006 İstanbul

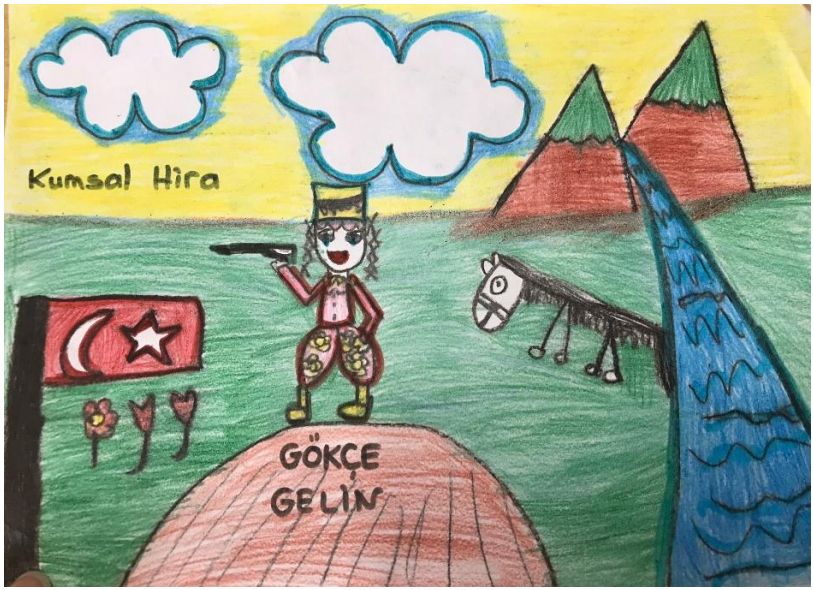

Resim: Kumsal Hira Üstüner

HASAN'IN RÜYASI

Hasan derler bir ufacık çocuktu,
Heybe sırtta, dağ taş onun yoluydu.

Heybesi değerli paradan puldan,
Mendil mektup hasret kokar sıladan.

Ne tufanlar geçti Anadolu'dan,
Böyle imtihanı verme Yaradan!

Seke seke vardı Hasan cepheye,
Yol gözleyen koştu mektup seçmeye.

Sıtkı, Seyit mektubunu aldılar,
Garip erler boynu bükük kaldılar.

"Girmesin köyüme yaban elleri,
Dermesin goncayı yaban elleri!"

Üç damla gözyaşı aktı gönlüme,
Derdimi rüzgâra kattım ah ile...

Küçük Hasan evvel düştü toprağa,
Açıldı mektuplar geldi yanına.

Güvercin misali uçuştular önce,
Gülümsedi Hasan daldı hülyaya.

O hülyanın başkenti Ankara'ydı!
Bayrağı ay yıldızlı al bayraktı!

Kızlarının bakışları Gökçe'ydi,
Söyleyince türküleri Türkçeydi!

Dağ başını duman alsa ne olur?
Hain eller yaman olsa ne olur?

Sürünce yiğitler düşman üstüne,
Çektiler sancağı gönder üstüne!

İli Taşdöğen 2006 İstanbul

Resim: Kumsal Hira Üstüner

ELMA DAĞI TÜRKÜSÜ

“Gide gide bir söğüde dayandım,
O söğüdün allarına boyandım.”

Hep söylerdi Güllü Kız’ın dilleri,
Kilim dokur, hünerliydi elleri.

Yüzyıllarca yerleşip kök salmışlar,
Uçtan uca hep Türkmen’di köyleri.

Güllü Kız’ın söyler dili duruldu,
Çekme gözden damla yaşlar süzüldü.

Gelincik çiğnendi yaman ellerle,
Pınarlar kurudu bin bir kederle.

O vakittir bülbül ötmez, gül açmaz.
Yasla dolmuş Anadolu, dil açmaz!

Gül yanakta güller soldu çok zaman,
Deli gönül kan yaş doldu çok zaman.

Kalktı Güllü, atladı kısrağına,
Kalktı Türkmen köyü, düştü ardına.

Uçtu gitti, toz dumana karıştı.
Bir bilinmez deryalara karıştı.

“Gide gide Ankara’ya dayandım,
Dayandım da al kanlara boyandım.”

Bir yel esti, geçti Elma Dağı’ndan,
Söyledi Güllü Kız, güllü bağından:

‘’Al kan feda olsun son damlasına,
Hangi aşk yetişir vatan aşkına?’’

İli Taşdöğen
2006 İstanbul

Resim: Kumsal Hira Üstüner

YER VE GÖK ARASINDA

Bin sekiz yüz seksen bir,
Selanik Türk İli'ydi,
İki katlı bir evde,
Bir çocuk doğageldi.

O devirler başkaydı,
Payitaht İstanbul'da,
Padişahlar yaşardı.

Sonra mavi semayı,
Kara bulutlar sardı,
Haydutlar pervasızca,
Yurdumuzu kuşattı.

Kemal o vakitlerde,
Orduda bir subaydı,
Yurdu kurtarmak için,
Hep çareler ararda.

Bin dokuz yüz on dokuz,
Karadeniz hırçındı,
Bir gemi pupa yelken,
Dalgalarla çalkandı.

O mayıs sabahında,
Bir başka doğdu güneş,
Samsun ufuklarına!

Gitgide yükselerek,
Göğün en tepesine,
Aydınlattı dört yanı,
Öksüz millet canlandı.

Bin dokuz yüz yirmide,
Ulu meclis kuruldu,
Eskinin küllerinden,
Yeni bir devlet doğdu.

Genç, ihtiyar demeden,
Toplandı bütün vatan,
O önderin ardından.

Can verecek her biri,
"Ya İstiklal Ya Ölüm!"
Biricik emelleri.

Bir destan yazılmıştı,
Çanakkale'de fakat
Anlamamışlar demek,
Daha Türk'ün adını.

Bildirince haddini,
Dumlupınar, Sakarya,
Dünya da alkışladı,
Türk'ün vatan aşkını

Koşa koşa nihayet,
Vardık Cumhuriyet'e!
Atatürk soyadı da,
O Gazi'ye hediye!

Ne yazık ki akıbet,
Acunun kanunuydu,
Hep siperden sipere,
Koşan atlar yoruldu.

On kasım sabahında,
O yürek de duruldu.

İşte böyle bir devir,
Yoğruldu acılarla,
Unutma sen bunları,
Yer ve gök var oldukça!

İli Taşdöğen
2006 İstanbul

HASAN'IN RÜYASI

Hasan gözlerini araladı. Ortalık ağaralı epey olmuştu, hayıflandı. Gün doğmadan kalkmaya, kalkıp da güneşin doğuşunu seyretmeye bayılırdı. Güneş dağların ardında adım adım yükselirken Hasancığın içini bir sıcaklık sarar; doğan güneşle birlikte bahtı kara milleti de yeniden doğuyormuşçasına sevinirdi. Böyle ürpertilerle kâh ağlamaklı, kâh gülerek evin yolunu tutardı. O gün uykuda kalmıştı. Yine de bir sıçrayışta çıktı yataktan. Bahçeye koştu, tulumbayı çekmeye koyuldu. Öyle asılmıştı ki tulumbanın koluna, neredeyse kıracaktı.

-Hasan! Kalktın mı?
-Kalktım anacığım!

Su olanca gürlüğüyle geldi tulumbanın ağzına, avuçlarını uzattı, yerin yedi kat dibinden gelen su buz gibiydi. Suyun serinliğiyle ayılınca acıktığını hissetti. Koşarak vardı anasının yanına. Kadıncağız, bahçenin bir köşesinde gözleme pişirmekteydi. Becerikliydi, yağını çökeleğini kendi yapardı. Sonra da onu türlü otlarla karıştırır, gözlemenin arasına döşerdi. Üstünü de bir güzel yağladı mı, gözlemenin tadına doyum olmazdı. Gözleri parıldadı Hasan'ın. Derken kayboldu o parıltı, yerini kapkara bir hüzne bıraktı. Cephede vuruşan erler gelmişti aklına. Acep ne yaparlardı şimdi? Bir ekmeği mi bölüşmekte yoksa çarpışmakta mı idiler? Hep böyleydi Hasancık. Ne vakit önüne dumanı tüten bir çorba koysalar ya da taze sağılmış bir çanak süt, hep böyle olurdu. Gönül rahatlığı ile kaşığa sarılamaz, lokmalar boğazına düğümlenirdi. İşte yine öyle olmuştu. Anası anladı Hasan'ın halini. Bir şey diyecek oldu, diyemedi. Sessizce önüne baktı. Elleri oklava ile gidip gelirken eski günlere daldı. Hep birlikte oldukları günlere.

Teliyle, duvağıyla gelin olmuştu Fatma. Gelin olup da bu köye konmuştu. Köy de köydü ama... Yanı başında gürül gürül bir ırmak akıyor, beride yemyeşil çayırlar uzuyordu. Irmağın buz gibi sularında çamaşır yuğar, bir yandan da türkü çağırırlardı. Otlaklarında

koyunlar, kuzular meleşir; oğullar, kızlar umarsızca dağlarında gezerdi. Hani, üzerlerinden akıp giden bulutlar bile imrenirdi onlara. Gelgelelim devran böyle sürüp gitmedi. Bir zaman geldi, memlekete yaban eli değdi.

Değdi de eli silah tutan kim varsa cepheye aktı. Hasancığın babası da onların arasına karıştı, gitti.

"Tanrı mı yazmıştı bu kara yazgıyı yoksa biz mi kusur işlemiştik?"

Fatma bacı bu sualin sırrını çözemedi.

Resim: Masal İkra Güler

&

Köy hayatının en belirgin yanı, her günün bir öncekine benzemesiydi. Günün ışımasıyla birlikte evlerde kıpırtılar başlardı. Hayvanı olanlar önce ahıra uğrar, yemlikleri, sulukları tazeler; tarlası tapası olanlar, kuvvetlice bir çay faslından sonra bağın, bahçenin yolunu tutarlardı. Köyün kızlarını her vakit çeşme başında görmek mümkündü mümkün olmasına ama neşeli çeşme başı sohbetleri de her güzel şey gibi geride kalmıştı. Sağlam yapılı kızlar, kovalarını

doldurdukları gibi evlerinin yolunu tutuyorlardı. Gülmeyi, söylemeyi çoktan unutmuşlardı. Nasıl unutmasınlar? Kimi babasını yitirmişti cephede, kimi kardaşını, kimi de sözlüsünü. Tıpkı Fatma bacı gibi...

Hasancıkla anasının işleyecek toprakları yoktu. Bir inekleri vardı yalınız, ismi de Kocakız. Kocakız'ın hayli yaşı vardı, vardı ya, Hasan'la anasına yeter de artardı bile. Hem sadece bir inek değil, bir kümes dolusu tavukları da vardı. Follukları bir bir yoklamak Hasan'ın işiydi her sabah. Gecikince yumurtaları kediye kaptırmak da vardı işin içinde. O vakit söylenirdi anası. Alaca horoz sabah erkenden kalkmasıyla böbürlenir, herkesi uyandırmayı üzerine vazife sayardı. Uzadıkça uzayan, sonu gelmez ötüşler, başta kümes halkı olmak üzere, Kocakız ve Karabaş dâhil herkesi canından bezdirirdi. Hasan, alaca horozdan şikâyetçi olmayan tek kişiydi evde. Onun sesiyle tatlı uykusundan uyanır, pabuçlarını kaptığı gibi kırların yolunu tutardı. Anası her seferinde seslenirdi ardından:

-Oğlum, sabahın seherinde donacaksın. Ne var bu kırlarda?

Bazı sabahlar Fatma bacı da Hasan'ın ardınca gider; geniş şalıyla oğlunu sarar, sarmalardı. Çimenler sabaha karşı yağan çiğ damlalarıyla parıldar, kuşlar en neşeli şarkılarını söylerdi. Hal böyleyken, güneş karşı tepelerin ardında salına salına yükselir; bu bahtsız anayla oğulun yüreğini okşardı. Hasan'ın gözlerinde, bazen kocaman altın bir tepsiye benzerdi güneş, bazen de sırma saçlı bir kıza... Böyle böyle günler sürüp giderdi.

&

Kış çoktan geride kalmış, Kınalı Dağ, aldan al yeşilden yeşil fistanını giymiş, ilkbaharı karşılamaya hazırlanıyordu. Irmağın suyu bollaşmış, gürlercesine akıyor; toprak bahara uyanıyordu. Cümle âlem, bu şenliğe ortak olma telaşındaydı. Arılar, her çeşit çiçekten tatmak için birbiriyle yarışıyor; kelebekler, titrek titrek uçuşup dans ediyorlardı. Bu nadide canlılar, tüm sefalarının üç günlük olduğunu bilseler, yine kaygısız dolanıp dururlar mıydı? Hasan, onları hayranlıkla izledi. İnsanlar da böyle değiller mi idi? Onlar da

kelebekler gibiydi işte, üçün beşin önemi yoktu. Fundalıkların arasından aniden fırlayan bir sincapla düşüncelerinden sıyrıldı. Küçük, kahve sincap biraz uzaklaşmıştı ki durdu, ardına baktı. Sanki boncuk gözleriyle oyuna davet ediyordu onu. Lakin taze bahar havası Hasan'a hiç tesir etmemişti. Oyun oynamaya hiç gönlü yoktu. İşte, Kocakız da biraz ötede, bu cümbüşle alakadar değilmişçesine tembel tembel otluyordu. Çimenlerin üzerine uzandı Hasan, gökyüzünü seyre daldı. Hafif bir yel, bin çeşit çiçeğin, balın, peteğin kokusunu getiriyor; Hasan birini ötekinden ayıramıyordu. İlkin gelincikler düştü aklına. Kan kırmızı, nazlı, ürkek gelincikler... En çok onlara vurgundu. Yine de bu bahar avutmuyordu onu. Geçen yıl bu vakitlerdi. Anasıyla konuşurlarken duymuştu, köyün erkeklerini cepheye çağırıyorlardı. Hasancık sararıp solunca, babası onu göğsüne basmış:

-Gitmemek olmaz, demişti. Fatma analar, Hasancıklar bekler amma vatan beklemez.

Anlamıştı Hasan, anlamıştı da yine de kendini tutamamış, babasına sarılıp ağlamıştı. Şimdi uzandığı yerden seyrettiği gök, yine aynı göktü. O gök ki, ne tufanlar görmüş ve kim bilir daha nelere şahit olacaktı. Dipsiz maviliklere bakmaktan yorulmuştu. Ağır ağır akıp giden bulutlarda, bir an, çok yakından tanıdığı bir yüzü seçer gibi oldu.

Resim: Kumsal Hira Üstüner

&

Gökçe Gelin yamaçtan aşağı yağmur gibi akanda, Hasan ırmağın buz gibi sularında yıkanmaktaydı. Bir atlının köye doğru doludizgin geldiğini gördü Biraz yaklaşınca bunun er değil, kadın olduğunu fark etti. Aceleyle çıktı sudan, giyimlerini giydi. Atlı koşmuyor adeta uçuyordu. Irmağın kıyısında duran çocuğu görünce ona doğru seğirtti. Hasan şaşkınlıktan öylece bakakalmıştı. Daha önce at üstünde bir kızla hiç karşılaşmamıştı. Cesur görünmeye karar verdi. Yabancı da olsa, bir kızdan korkup çekinecek değildi ya... Meçhul atlı, Hasan'ın yanına gelince durdu, seslendi:

-Delikanlı bu köyden misin?

-He ya!

-Şevket Ağanın evini bilirsin o halde, atla ardıma da yolu gösteriver.

Bu duruş, bu bakış, bu ses hiç yabancı gelmemişti Hasan'a. Kanı ısınıverdi birden. Bu atlıyı, ta ezelden tanırmış gibi bir hisse kapıldı. Elini uzattı kız, Hasan'ı bir çırpıda arkasına aldı. Atı mahmuzladı. Tutunacak bir yer arandı Hasan... Kızın belindeki kemere dokununca, mahfazalı hançere değdi parmakları. Yoksa bu atlı Kemal Paşa'nın fedailerinden miydi? Yüreği deli gibi çarpıyordu şimdi. Kızın kuzu derisi börkünün altındaki simsiyah saçları, esen rüzgârla savruluyor; savruldukça da Hasancığın gönlüne dolanıyordu. Bir lahzada köye vardılar. Meçhul atlı, kılavuzuna teşekkür ederek ayrıldı.

Esrarengiz konuk kimdi? Köye neden gelmişti? Şevket Ağa'yı nereden tanıyordu? Hasan bu düşüncelerle uykuya daldı, rüya görmeye başladı. Düşünde yeleleri ak bir ata binmiş, durmaksızın yol almaktaydı. At koştukça yüceliyor; dağlar, tepeler çok gerilerde kalıyordu. Bulutların arasından geçerken aşağı baktı Hasan... Güzelim gelincikler, çimenler üzerine serilmiş kırmızı bir halıyı andırıyorlardı. Şu delicesine akan su, Sakarya değil miydi? İleride Türk tarihine, adı yaldızlarla kazınacak olan nehrin ince bir kolu doğuya doğru kıvrılıyor, oradan Ankara'ya dek uzanıyordu. Küheylan ve

sahibi, hep o mavi yeşil yolu izleyerek, bir tepenin üzerinde yükselen kaleye vardılar. Kalenin burçlarında al bir bayrak dalgalanmaktaydı. Hasan, al bayrağın üstünde parlak bir yıldızla, o yıldıza kavuşmak istercesine kollarını uzatmış hilali gördü. Dudaklarında belli belirsiz bir tebessümle rüyadan uyandı.

Yepyeni bir gün doğuyordu.

Resim: İbrahim Sefa Sakman

&

Ahırın aralık kalan kapısından gün ışığı sızmadaydı. İnce bir hat halinde uzayan ışık içeriyi az da olsa aydınlatıyor; bir köşede sessizce bekleyen atla sahibini görünür kılıyordu. Gölgenin sahibi, dün akşam köye gelen yabancıdan başkası değildi. Ahır sakinleri, yeni gelen konukla atını hiç yadırgamamışlardı. Zira bu konuk yabancı değil, hele düşman hiç değildi. Gökçe, atının boynunu şefkatle okşuyor, kadirşinas hayvan da bu sevgiye uysallıkla karşılık veriyordu. Kışın karlı buzlu dağları, baharda deli dolu ırmakları birlikte aşmışlar; iki yılın sonunda da etle tırnak gibi olmuşlardı. Gündüzün geceyi kovalaması gibi, bu hisli hayvan da sahibinin ardından bir an olsun ayrılmazdı. Gökçe'nin babası üç yıl evvel cephede şehit düşmüştü. Kara haber tez duyulur. Acılı havadisi alan kızın yüreği yol yol yarılmış; bir gözü babam diye ağlar, öbür gözü sılam diye çağlar olmuştu. Acılar insanı çabuk olgunlaştırır, derler.

Gökçe Kız, ağlamakla gidenin geri gelmeyeceğini anlayınca başlar kara kara düşünmeye...

Çiçek açmış körpe dalı böcüler sarsa, ne etmeli?

Tarla dolu gök ekine kargalar dadansa, neylemeli?

Çok geçmeden kararını verir. Yurt, ocak elden gitmeden bari ona sarılayım der. Mustafa Kemal'in gönüllülerine katılır...

Resim: Kumsal Hira Üstüner

&

Gökçe Kız, bir kenara yığılı saman balyalarının üzerine oturdu. Mavi boncuk gözler yine puslanmıştı. Minnacık bir damla, yanağından aşağı süzülüverdi. Kaç zamandır köy köy dolaşmakta, havadis taşımaktaydı. Şevket Ağaların köyüne de bu sebeple gelmişti; cepheden haberler getirmişti. Lakin yara bir değil bin birdi. Ordu doğuda, batıda, güneyde, dört koldan savaşıyordu. İstanbul'un haliyse içler acısıydı. Boğaz'ın berrak sularına demirlemiş düşman donanmasını görmeye yürek mi dayanırdı? Her yanda İngiliz bayrakları dalgalanıyor, biçare halk öz yurdunda bir suçlu gibi dolaşıyordu. Dile kolay...

Gökçe Gelin, ahırın dışından gelen seslerle irkildi. Daldığı âlemden uyandı. Atının yularından tutup, dışarı çıktı. Şevket Ağa hazırlanmış, avluda onu beklemedeydi. Güneş, her zamanki tahtına kurulmak üzere ağır ağır yükselirken, köy halkı kadını erkeği, genci yaşlısıyla meydana toplanmaktaydı.

Korucu Bekir Emmi, kapı kapı dolaşıp mühim bir zatın Şevket Ağaların evinde konakladığını, öğle üzeri görüşme için meydanda toplanılacağını haber vermişti.

Bu konuk sıradan bir kimse değildi. Bir kere Ankara'dan gelmekteydi. Ankara'dan gelip de Kemal Paşa'dan havadis getirmemek olmazdı. İşte bu yüzden işi gücü bırakmış, meydana akıyorlardı. Önce, bu mühim zatın civar köyleri dolaşmaya çıkmış bir düzenbaz olduğunu sanmışlar. Sonrasında, halkı Ankara hükümetine karşı kışkırtmakla memur ajanlardan biri olduğuna hükmetmişlerdi. Hâlbuki bu zat ne o ne de şu idi. Sadece milletinin bağrından kopup gelen, bir vatan evladıydı.

Vakit su gibi akıp gidiyor, beklenenler gelmek bilmiyordu. Şevket Ağa, Gökçe Kızla birlikte uzaktan görününce, yüzlerdeki heyecan yerini şaşkınlığa bıraktı. Herkes bir pehlivan beklemekteyken, Şevket Ağa yanında bir kızla çıkagelmişti. Hayretle dalgalanan kalabalığın arasında, sessizliğini koruyan tek bir kişi vardı. Şimdi adım adım yaklaşmakta olan kızı, ırmağın kenarında ilk defa gören, onunla konuşan ve varacağı yere kadar ona yol gösteren biri...

Ağır ağır yaklaşmakta olanlar meydanın ortasına varınca, atlarından inip kalabalığı selamladılar. Söze ilk başlayan Şevket Ağa oldu:

-Ağalar, Beyler! Gökçe kızım çok uzak yoldan geldi. Ankara'dan haberler getirdi. Bilcümle cephelerden havadis getirdi. Durup dinlemek gerek. Dinleyip akı karayı ve dahi dostu düşmanı ayırmak gerek!

Gökçe birkaç adım ilerledi, çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan topluluğun önüne geldi. Ekserisi kocasını, babasını yahut ağabeyini cepheye yollamıştı. Bu yüzden adeta tek göz, tek kulak

olmuş Gökçe Gelin'e bakıyor; alnına cephe tozu bulaşmış kızın ağzından çıkacak sözleri bekliyorlardı. Genç kız, yavaşça anlatmaya koyuldu. Tane tane, hece hece söylüyor, billur bir ses, yüreğin derinliklerinden gelerek yüreklere işliyordu.

Cepheleri, siperleri dolaştım geldim.

Uzak, yakın yolları aştım da geldim.

Yanmış, viran köyleri geçtim de geldim.

Körpecik bebeleri gömdüm de geldim.

Gökçe susunca, yay gibi duran ahali yaklaştı, etrafını sardı.

Gülleri soldurmuşlar, bülbülü susturmuşlar.

Çağlayan pınarlarım, kurumuş, ağlar gördüm.

Böyle bir vakit söyledi, söyledi, söyledi. O söyledikçe gözlerde yaş durmaz oldu. Kocamış dizlerin bağı çözüldü, tutmaz oldu. Taş oturdu sinelere, kalkmaz oldu. Bir ah yükseldi ki göğe, toz dumana karıştı. Gökçe yine durmadı, aldırmadı. Irmak oldu çağladı, aslan oldu kükredi, rüzgâr oldu inledi. Dağ, taş dahi kulak verdi, o sesi dinledi:

"Yanmış tüten köyler, bizimdir!

Ardı sıra toprağa düşenler, bizimdir!

Kara bahtlı, gözü yaşlı kızlar bizimdir!

Durmak m'ola?

Ahmetler, Yusufçuklar, aç biilaç çarpışanlar,

Gece gündüz çarıksız, ova, bayır aşanlar bizimdir!

Reva m'ola?"

Kalabalık yine dalgalandı. Atına atlayan Gökçe, Kınalı Dağ'ı işaret ederek son kez söyledi:

"Yedi başlı ejderha! Ha dağın ardında ha burada!

Kemal Paşa'm buyurdu, seferberlik günüdür.

Haberiniz ola!"

Atlı sürüp giderken, gözü yaşlı, bağrı yaslı kalabalık sessizce dağılmaya başladı Daha bir vakit evvel pırıl pırıl parlayan güneş, tacı tahtı bırakmış; gazel gibi sararıp dağlar ardına kaçmıştı. Hasancık, başı önünde evinin yolunu tuttu. Gökçe Gelin'in sözleri kulaklarında çınlıyor, babasının hayali her köşe başında onu bekliyordu. Yanakları gözyaşlarıyla ıslanırken, daracık sokaklarda deliler gibi koşmaya başladı.

Fotoğraf: Ahmet Şekeroğlu

Harput Kalesi

&

Mevsim yaz olmasına yazdı ama ırmağın suyu, kavurucu sıcaklarla inatlaşırcasına soğuktu. Kınalı Dağ'ın doruklarından kopup gelen karlar, suyu hem bollaştırıyor hem de her daim serin kalma-

sını sağlıyordu. Suyun altında, olduğundan daha iri görünen ayaklarına baktı Hasan "Böyle bir saat kımıldamadan dursam donarım herhalde." diye düşündü.

Yanında iki yoldaşı daha vardı. Sıcaklık her günden ziyade olduğundan işi gücü bırakmış, serinlemek için ırmağa varmışlardı. Nehrin coşkun sularında kâh yüzer, kâh güreşirken neşeli çığlıkları ovayı çınlatıyor, cümle kuşlar, balıklar bu üç kafadara şaşıp, derhal oradan uzaklaşıyorlardı. Esasen bu ilk kaçışları değildi. Canları sıkıldı mı, hususi bir ıslıkla haberleşerek köy çıkışında buluşur; soluğu nehirde alırlardı. Anaları işi anlayıncaya dek atı alan Üsküdar'ı aşmış, üç firari kendilerini soğuk sulara bırakmış olurdu. En sevdikleri şey de yarışmaktı. Önce biri hakem oluyor, diğerleri yarışıyordu. Sonra yenilen hakemliğe durup, diğer ikisini izliyordu. Nehrin karşı kıyısına ilk varan birinci oluyordu. Bugünkü yarışın galibi Hasan'dı. Kurumak maksadıyla çimenlere uzandılar. Havada öyle bir ateş vardı ki, bu üç çocuğu ısıtmak şöyle dursun; böyle deli, böyle çılgın akmasa nice akarsuları buharlaştırıp yeryüzünden silebilirdi.

İnce, uzun yapılı delikanlının ismi Ali'ydi. Hasanlarınkiyle karşı karşıyaydı evleri. Kendilerini bildiklerinden beri arkadaşlardı. Selim, daha kısa ve çelimsiz olanı, sonradan gelmişti köye. Yunanın önünden kaçan bir grup muhacirle birlikte, ailece gelip buraya sığınmışlardı. Berikiler, her daim ürkek ve sıkılgan olan çocuğun üzerine titrer; üzülmesin, incinmesin diye kol kanat olurlardı. İşte böyle bir günde, arz kimse farkına varmasa da alışkanlığı üzere dönüp durmadayken, bıyıkları henüz terlemiş üç delikanlı derin bir sohbete daldılar. Konu dönüp dolaşıp savaşa geliyordu. Onlar çocuklar gibi gülüp eğlenirken, çok da uzak olmayan bir yerlerde, birileri an be an ölmede ve öldürmedeydi.

İnsanoğlu dünyaya öldürmek için gelmemişti şüphesiz! Ama şimdi savaşmak, ekmek kadar su kadar önemliydi.

Hangi ev sahibi, hanesine zorla girmeye, girip de en kutsal varlıklarına el sürülmeye tahammül edebilir? Elbette şerefli hiçbir insan soyu, böyle bir tecavüze boyun eğmeyecekti.

&

Koyu bir sessizlikle beraber, üç yoldaşın üçü de aynı hayalin ardınca sürüklenmeye başladı. Gök gibi mi, ırmak gibi mi yoksa Selim'in çok iyi bildiği turkuaz sular gibi mi, bilmem nasıl bir şuleyle gözlere dolan ve damarlarda yıkanıp, oradan gönle akan bir hayal... Hep o hayal ile hemhal, bir cümle dökülüverdi Hasan'ın dudaklarından:

-Sen gelinsin ya güveyi?

Üç arkadaş birden göz göze geldiler. Şimdi dil susmuş, gözler konuşmadaydı. Ah, neler söylemiyorlardı ki... Biri "Yoksa sen de mi onu sevdin? 'diye soruyor, beriki hasımlarını tartıyordu. Kısa ve sözsüz kapışmanın ardından ilk konuşan Ali oldu:

-Gökçe Gelin'i mi dersin?

-He ya, onu derim. Kendi gelinse, eri ne demeye yanınca gitmez? Çanakkale'de mi, İzmir'de mi vurulmuştur da helalini yalnız dolaştırır!

Ali'yle Selim dostça güldüler. Hasan'ın en çok bu saflığını, açık sözlülüğünü severlerdi. Köyün diğer gençleri gibi kızların ardında dolaşmayı sevmediğinden, söylentilerden haberi olmaz; her şeyi en son o duyardı. Şimdi de bu gülüşmelerin nedenini anlayamadan, öylece bakıyordu. Ali karşılık verdi:

-Onun gelinliği özde değil, sözdedir civanım. Onu tanıyanlar takmış bu adı.

-Niye ki, diye şaşarak sordu Hasan.

Ali, gözlerini akmakta olan suya daldırarak devam etti:

-Çok yiğitler düşmüş peşine. Zengini, fakiri, merdi, namerdi. Hepsinden yüz çevirir, "Ben sözlüyüm zati." der, geçermiş. Lakin söz aldığı, söz verdiği yiğidi gören, bilen olmamış. Köye geldiği akşam Şevket Ağa soruverecek olunca, "Ben memlekete nişanlıyım Şevket Ağa!" demiş.

Hasan'ın aklı karışmıştı. Bir kız nasıl olur da memlekete nişanlı olurdu. Memleket dediğin bir yiğit miydi ki, söz nişan taksın? Hem böyle sözün düğünü nice olurdu.

Arkadaşı, sözlerini tamamladı:

"Yaban sürüsünü denize döktüğümüz gün, düğün günümdür."

&

Kalın çuhadan örme, hâkî çadırın orta yerinde eski, ahşap bir masa duruyor; masanın üzerindeki gaz lambasının müstereddit ışığı içeriyi zorlukla aydınlatırken, o ışığın etrafında kafa kafaya vermiş, hararetle tartışan iki adam göze çarpıyordu. Konuştukları mevzu tam olarak anlaşılamamakla birlikte, başlarındaki kalpaklar ve dizlerine dek uzayan çizmeler, genç adamların Türk zabiti olduklarını gizlemiyordu. Ahşap masaya genişçe bir harita yayılmıştı. Haritanın üzerinde, daha çok Afyon – Eskişehir – Kütahya üçgenine serpiştirilmiş, satranç oyununa benzer muhtelif taşlar görülüyor; iki adam ellerindeki pergellerle mesafeleri ölçüp biçerek, bir şeylerin hesabını yapmaya uğraşıyorlardı. Bu hesap kitap esnasında, ansızın beklenmedik bir şey oldu. Öfkeyle doğrulan subayın yumruğu masaya balyoz gibi indi:

-Olmuyor yüzbaşı, olmuyor! Plan fevkalade fakat neye yarar? Mühimmat kısıtlı, erlerse daha dünkü çocuk.

İdare lambasının cılız ışığı korkuyla titredi; haritanın üstündeki atlar ve filler şimdi birbirine girmişti. İki askerin gölgeleri çadırın duvarlarına vuruyor; lambanın aleviyle büyüyen şekiller bazen bir parsı, bazen de kartalı andırıyordu. Binbaşı Celal, öfkelenmekte haksız değildi. Tarih kadar eski bir millet, ölüm kalım savaşı vermekteydi. O millet ki, yoksulluğuna aldırmaksızın "Gel!" deyince gelmiş; oğluyla, kızıyla vatana siper olmuştu.

Nitekim yoktan var olmanın ne demek olduğunu, yakında cümle âlem görecekti.

Çadırın içerisindeki hengâmeye inat, dışarıda sakin bir yaz gecesi hüküm sürmedeydi. Ağustos böceklerinin avazı gökleri kaplı-

yor, yıldızlar karanlık gecede elmas taneleri gibi parlıyordu. Binbaşı, çadırın perdesini aralayarak dışarı baktı. Daha birkaç gün evvel, yüzlerce yiğidin kanlarıyla ıslanan ova burası mıydı?

Binbaşı başını göğe çevirerek haykırdı:

-Ne acı!

Bir devin karşısında yalınız bir yiğit...

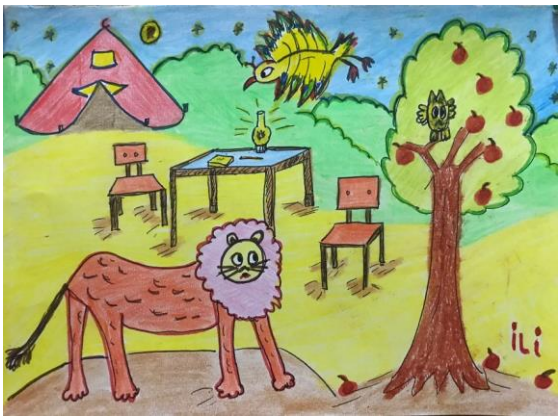

Resim: İli Taşdöğen

&

Gökçe karargâha vardığında vakit öğleyi geçiyordu. Binbaşının bulunduğu çadırın önüne gelince durdu, atından indi. İki nöbetçi Gökçe'ye yardımcı oldular. Yorgun ve susamış atı alarak uzaklaştılar. Bir an duraksadı Gökçe... At sırtında dere tepe dolaşmak, köylülerle dertleşmek kolaydı, kolaydı da bu çadıra varınca eli ayağı titriyor, dili dolaşıyordu. Kısa bir tereddütten sonra içeri girdi. Esas duruşa geçerek Binbaşı Celal'i selamladı. Yuvarlak bir masa başında, elinde tuttuğu evraka dalmış olan binbaşı başını kaldırdı. Gökçe'yi görünce yüzü aydınlandı. Ayağa kalkarak gülümsedi.

-Hoş geldin Gökçe Hatun, diyerek elini uzattı. İçten tokalaşmadan sonra bir iskemle çekerek Gökçe'ye yer gösterdi. Masada duran sürahiye uzanarak bir bardak su doldurup, Gökçe'ye uzattı.

-Bir dahaki gelişinizde, buz gibi bir ayran ikram edeceğiz. Şimdilik bir bardak suyumuzu için.

Binbaşının elindeki bardağa uzandı Gökçe:

-Vatan sağ olsun kumandan! O günler de gelir bir gün.

Suyu içerken köyünün pınarları düştü aklına; buz gibi akan çeşmeden, kana kana su içerken gördü kendini... Önündeki kova suyla dolmuş taşıyor, o ise kızlarla gülüşüyordu.

"Gelincik çiğnendi yaman ellerle, pınarlar kurudu bin bir kederle..."

Binbaşı Celal'in soran gözlerle kendisine baktığını görünce toparlandı. Söze koyuldu. Karargâhtan ayrılalı neredeyse iki ay oluyordu. Bu zaman boyunca civardaki köyleri dolaşmış, binbaşının mesajlarını iletmişti. Kemal Paşa'nın buyurduğu gibi gün seferberlik günü idi. Duymayan, bilmeyen kalmayacak; el ele verip dertlere derman olunacaktı. Lakin Anadolu yorgun, Anadolu yoksul ve perişandı. Böyle bir vakit konuşup dertleştikten sonra Binbaşı ile Gökçe, çadırın dışına çıktılar. Gökyüzünde parıldayan akşam yıldızını seyre daldılar.

Şartlar ne olursa olsun, gençtiler, yürekliydiler ve her şeyden önce ümitliydiler. Binbaşı Celal, Fatma Bacı, Gökçe Gelin, Hasan ve nice adı sanı unutulmuş kahraman, belki o gece ya da daha ertesi, aynı yıldıza bakarak, aynı aşkta birleştiler.

Vatan adlı nazlı bir sevgili için sessiz ve yürekten ant içtiler.

SON

Resim: Kumsal Hira Üstüner

İYİ YÜREKLİ PRENSLE

KÖTÜ KALPLİ PRENSİN MASALI

KALYANAMKARA İLE PAPAMKARA

Ana Hatları Eski Uygur Masalından

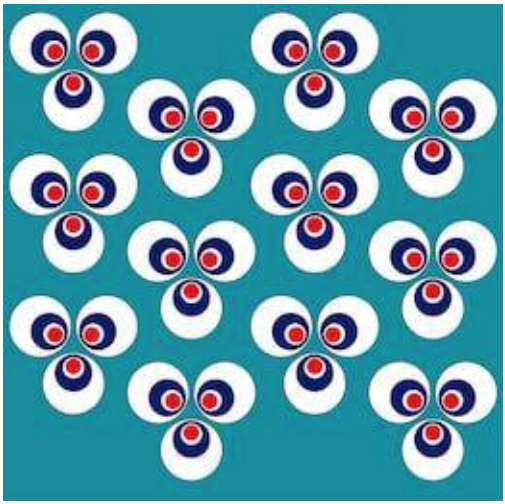

Çintemani: Arzuları gerçekleştiren cevher, dilek incisi.

&

Binlerce yıl önce, yıldızlar kadar uzakta''Benares'' adında bir ülke vardı. Bu ülkenin hükümdarı ki ona ''Mihrace'' derler; çok akıllı, bilgili bir kişi idi. Halkını adaletle, iyi ve köklü yasalarla yönetir, kimseye haksızlık etmezdi. Mihrace için zengin veya yoksul, soylu yahut sıradan fark etmez, herkese eşit muamele ederdi. Bu nedenle halk da hanlarını sever ve sayardı.

Benares ulu dağlar arasında uzanan, uçsuz bucaksız bir ülkeydi. Denizlerden uzakta ama denizler gibi mavi ve derin ırmakları vardı. Öyle huzurlu ve sakin bir yer ki, kurtlar kuşlar ve insanoğlu dilediğince gezer, dolaşır; kimse diğerini incitmeyi aklının ucundan bile geçirmezdi.

Mihrace en çok filleri sever, tam beş yüz fili var. Zaman zaman beyaz filine binip, maiyetiyle birlikte gezintiye çıkar. Fakat Han'ın büyük bir derdi var, onun hiç çocuğu yok!

Bir gün yine keder içinde dalgın düşünürken, ihtiyar bir bilge çıkageldi. Tanrıya adak adamasını, gözyaşı ile dua ve niyaz etmesini nasihat etti. Mihrace, yaşlı bilgeye hürmet etti, öğüdüne kulak verdi. Koyunlardan koyun, oğlaklardan oğlak kestirdi, yayıklarda ayranlar yayıttı. Yoksullarla çocukları giydirdi, sevindirdi. Halk yedi, içti, eğlendi, hanlarına dua etti.

Büyük şölenin üzerinden günler, geceler geçmişti. Mihrace beyaz filine binip, tek başına dolaşmak istedi. Fil de sahibine saygılı, itaat etti. Birlikte ormana doğru yola koyuldular. Mihrace yolda su perilerine gönlünü açtı, orman perilerine kederini anlattı. Ulu tepeye varınca beyaz filinden indi, iki elini göğe açıp görklü tanrıya yakardı, ondan bir çocuk diledi.

Saraya dönerken derinlerden gelen bir ses işitti. Bu bir bebek ağlayışına benziyordu. Sesin geldiği yöne doğru ilerledi. Bir de ne görsün! Pınar başında unutulmuş, tek başına bir bebek ağlar. Yanı başında da bir yavru geyik bebeğin başında durmuş bakar.

Mihrace beyaz filinden inip yaklaştı.

''Issız ormanda bu sahipsiz bebeğin işi ne?'' diye söylendi.

Alıp götürse anası, babası çıkar gelir, arar bulamaz; götürmese kurda kuşa yem olur ya da gece ayazda donar. Mihrace bebeği aldı, saraya getirdi. Hizmetçilere teslim etti.

-Bu çocuğa iyi bakın. Yedirin, içirin, giydirin. Adını sonra koyarız, dedi.

Yorgun halde saraya döndü, varıp derin bir uykuya daldı.

&

Yaz geçip gitmiş, ağaçlar sararıp solmaya başlamıştı. Kuzeyli sert rüzgârlar esip duruyordu. İşte böyle bir günde, hanın hatunu müjde verdi. Üç aylık gebeydi.

Allah nasip ederse, baharla birlikte saraya bir bebek gelecekti. Mihrace'nin gözleri sevinçle parladı. Ettiği dualar, verdiği sadakalar, nihayet tanrı katında karşılık bulmuştu. Eğilip hatununu alnından öptü.

Şimdi günler, haftalar, aylar geçmek bilmiyordu. Han için o kış, ömründeki en uzun kış oldu. Sonunda Soma Hatun bir oğlan doğurdu. Mihrace bebeği kucağına aldı, adı ''Kalyanamkara'' olsun dedi. O esnada, dileğe kavuşmak için tanrıya yakarmasını, kimsesizlerin gönüllerini almasını öğütleyen ihtiyar bilge çıkageldi. Yaşlı adam Han'a şöyle söyledi:

-Efendimiz! Gözünüz aydın olsun, oğlancığın ömrü uzun, bahtı açık olsun. Tanrı size kut verdi, bu oğlana da baht versin.

Hani bir vakit ormanda dolaşırken bir pınar başına varmıştınız.

Pınar başına varınca bir geyiğe rastlamıştınız. Hani o geyik bir oğlancığın başını bekler dururdu. O oğlancık şimdi nerededir?

Mihrace bir an duraladıktan sonra vezirlerine emretti, oğlanı alıp getirdiler. Mihrace, oğlancığa ''Papamkara'' adını verdi. İki çocuğu yan yana yatırdılar. O günden sonra ikisini kardeş saydılar.

&

Aradan denizlerdeki kum taneleri kadar sayısız günler gelip geçmiş, iki kardeş büyüyüp delikanlılık çağına ermişti.

Ilık bir ilkbahar sabahı, Kalyanamkara erkenden uyandı. İçinde anlam veremediği bir his sanki onu dürtüp duruyor, rahatsız ediyordu. Daha önce şehrin dışına hiç çıkmamıştı. İlk defa olarak saraydan çıkıp uzaklaşmak istedi. Hemen yoldaşlarını, yiğitlerini çağırdı. Birlikte atlanıp pusatlandılar. Han babasından izin isteyip şehrin dışına çıktılar.

Fazla uzaklaşmamışlardı ki, tarlalarda çalışan köylülere rastladılar. Çiftçiler kuru ve çorak toprağı suluyor, sonra nemli araziyi bir çift öküz yardımıyla sürüyorlardı. Kalyanamkara kan ter içindeki adamlarla, boynu bükük öküzlere baktı, içi acıdı.

Yine soylu, çevik atlarının üzerinde yollarına devam ettiler. Küçük yeşil koruluklar arasından ırmak boylarına indiler. Su kenarında balıkçılar, ellerinde ağları, sivri mızraklarıyla balık avındalar. Beride kuş kuzgun birbiriyle didişir, gagalaşır. Avcılarsa çalıların ardına gizlenmiş, her şeyden habersiz kuşları yakalamak için tuzak hazırlama derdinde...

Saf kalpli, merhametli Kalyanamkara gördüklerinden hayli şaşkın ve kaygılı:

-Bu insanlar ne fena işler işliyorlar! Öteki canlıların canına kast ediyorlar, diye haykırdı.

Az gidip uz gittiler, vara vara bir nehir kenarına vardılar. Bir de ne görsünler! Nehir kandan bir derya olmuş akıyor. Meğer kimi adamlar su kenarında öküz kesip yüzerler. Kimisi koyun, keçi keser, etini satar. Bu sayede evini barkını besler, geçinir giderler.

İyi kalpli prens gün boyunca gördüklerinden, bu zahmetli, eziyetli işlerden yorgun ve üzgün bir halde saraya döndü. Mihrace, oğlunu kederli görünce seslendi:

-Sevgili oğlum! Neden böyle mahzunsunuz?

Kalyanamkara, han babasına bakarak şöyle cevap verdi:

-Han babam! Bu dünya ne zahmetli bir yer imiş... Niye doğdum ben?

Mihrace şaşırdı. Olan bitene hiçbir anlam veremedi. Tekrar sordu:

-Sevgili oğlum! Sana ne oldu böyle?

Prens bir süre sessiz kaldıktan sonra cevap verdi:

Yoldaşlarımla gezintiye çıkmıştım. Sefalet içindeki insanları, avcılara yem olan hayvanları görmek beni üzdü.

Mihrace bir an düşündü. Şefkatli gözlerle oğluna baktı ve şöyle söyledi:

-Sevgili çocuğum! Yer ve gök yaratılalı beri zengin de var, yoksul da var; av da var, avcı da var. Sen hangi birini çekip kurtarabilirsin?

İyi kalpli prens, han babasına cevap verdi:

-Kutlu babam! Beni sever misiniz?

Mihrace:

-Bu nasıl söz! Sizi öyle severim ki, isteyin bütün varlığımı ayağınıza sereyim, dedi.

Ve hazinesinin kapılarını sonuna kadar açtı. Nerede ihtiyacı olan varsa bu kapıya dayandı, el açıp yalvardı. Böylece İyi kalpli prens ile Mihrace'nin adı ünü dört bucağı sardı.

Baba oğul açları doyurdular, çıplakları giydirdiler. Evsizlere ev, barksızlara bark verdiler. Kimsesi olmayanlara kol kanat gerip yar, yoldaş oldular, devlet oldular. Bundan sonra Kalyanamkara adı unutuldu gitti, ''İyi Kalpli Prens'' ismi dillerde yayıldı.

&

Memleketteki yoksullar hallerinden memnunlardı ama sarayın hazinesi gitgide fakirleşiyordu. Sonunda sarayın hazinedarı duruma el koymak zorunda kaldı. Han'ın huzuruna çıkıp şikâyetçi oldu:

-Efendimiz! Ülke halkı size ve prensimize minnettarlar fakat önemli bir sorunumuz var. Hazinemiz neredeyse kurudu. Mal mülk yok olur giderse acınacak hale düşeriz. Devletin, ulusun temeli kökünden sarsılır. Düşmanlarımız zayıf düştüğümüzü fark ederse üzerimize çullanır. Yok olur gideriz, diye vaziyeti arz etti.

Han, hazinedarını dikkatle dinledikten sonra şöyle buyurdu:

-Oğlum benim kıymetlimdir. Bir babanın varı yoğu oğul için değil midir? İzin verin gönlünce sarf etsin, gönlü incinmesin.

Mihrace böyle buyruk verip, hazinenin gelirlerini fakir fukaraya bol keseden dağıtmaya devam etti. Gidişat öyle tehlikeli bir hal aldı ki sarayın tüm ileri gelenleri bir araya gelip hanın huzuruna çıktılar. Şikâyetlerini dile getirdiler.

-Ulu efendimiz! İli, töreyi önce adalet, sonra hazine ayakta tutar. Tüm ulus adaletiniz altında huzurla ve saadetle yaşamaktalar. Fakat mal mülk azalınca ili, töreyi nasıl tutarız? Düşman zayıf anımızı kollar, bulunca bizi ansızın basar, yok oluruz, dediler.

Han düşünüp taşındı, en sonunda şöyle buyurdu:

-Ben iyi yürekli, sevgili oğlumun hatırını nasıl kırayım? Öyleyse hazinemin kapısına kilit vurun. Hazinedarım bir müddet ortalıkta görünmesin. Muhtaçlar gerisin geri dönüp gitsin, bundan böyle de bizden umudunu kessin.

-Söylediğiniz gibi olsun. İlim, halkım yok olmasın!

&

O günden sonra saraya gelen yoksullar içeri alınmadılar. Hazinedarı aradılarsa da bulamadılar. Ağlaya sızlaya geri döndüler. İyi kalpli prens bunları duyunca çok üzüldü. Kendi kendine oturup düşündü:

''Hazinedar kendi başına böyle bir karar almış olamaz! Han babam korkup böyle bir tedbir almış olmalı. Ana babaya karşı gelen yüce tanrıya da karşı gelir. Gün gelir oğlu kızı bile onu tanımaz, saymaz olur. Ben şimdi onların hatırını kırmayayım. Han babamın

da ardından fena söz söylenmesin. Bundan sonra öz kazancımı sarf edeyim. Böyle sevap işleyeyim.'' dedi.

Kalyanamkara iyi bir amaç uğruna da olsa, bir daha devlet hazinesine girmedi. Artık çalışıp hayatını kazanması gerektiğini anlamıştı. Sarayın ileri gelen bilge kişilerini topladı. Onlara fikir danıştı:

-Ey bilgeler, söyleyin bana! Bir adam çok kazanç sağlamak için ne işler işlemeli?

Topluluktan farklı fikirler, düşünceler ortaya atıldı.

Ak sakallı biri dedi ki:

-En kazançlı iş, çiftçi olup tarla sürmektir. Güzel ekersen toprak bire on verir. On ekersen yüz olur, yüz ekersen bin olur. Böylece varlık bulur, bay olursun.

Ak saçlı bir başkası şöyle söyledi:

-En çok kazanç getiren iş, at, koyun beslemektir. Dişiler her baharda yavrular. Bir iken iki olur, iki iken dört olur. Böylece kişinin sürüsü çoğalır, zengin olur, bay olur.

Beli bükülmüş biri onun sözünü kesti:

-Bu saydıklarınız çok zahmetli işlerdir. Uzun zaman beklemek gerekir. Kazancın onda dokuzu ticarettedir. Prensimiz uzak uzak diyarlara varır, doğudan, batıdan ipekli, yünlü kumaşlar alıp getirirse, değerli kürkler alıp satarsa, kısa zamanda servet sahibi olur.

Diğerleri de başlarını sallayıp onayladılar. En sonunda gerilerde oturan bir bilge söz aldı. Bu adam ağır ağır konuşuyor, sarayın yüksek tavanlı salonunda sesi adeta yankılanıyordu. Bilgenin nasihati şöyle idi:

-Ak yürekli, ak niyetli efendimiz! Gönlünüzden geçen ülkünüz pek yücedir. O yüce dileğe kavuşmak dilerseniz, en uzak yollara gitmeyi, en yalçın dağları aşmayı, en dipsiz denizleri geçmeyi göze almanız gerektir. Çünkü yüce dilekler Kaf Dağı'nın ardında gizlidir ve ona zorlu mücadelelerden sonra ancak varılabilir.

Bilge kişi böyle deyip sustu. Prens ve beraberindekiler dikkat kesilmiş dinliyorlardı. Kalyanamkara bilgeye sordu:

-Söyleyin! Gönlümdeki dileğe kanmak için ne yapmalıyım?

Bilge belli belirsiz gülümseyerek sözlerine devam etti:

-İyi niyetli, hoş görüşlü prensimiz! Dipsiz denizlere açılıp, kimsenin bilmediği, kimselerin görmediği eşsiz Çintamani incisini bulmalısınız.

Eğer o nadir mücevheri bulursanız, yeryüzündeki tüm yaratılanlara yetip artacak zenginliğe kavuşursunuz. Bu sayede gönlünüzdeki arzularınıza kanıp, tanrıdan kut bulursunuz.

Gizemli bilge böyle deyip sustu. Toplantı nihayete erince herkes izin isteyip çekildi. Kalyanamkara, başını iki elinin arasına alıp öylece düşünceye daldı.

Bir vakit kendi kendine düşündü ve sonunda kararını verdi. Ülkesindeki insanları sefaletten kurtarmak için gerekirse maceralara atılacak, okyanuslara açılıp, çintamani incisini bulacaktı. Kararını bildirmek için han babasının huzuruna çıktı ve durumu arz etti.

Oğlunun anlattıklarını dinleyen Mihrace uzun bir sessizliğe daldı. Düşündükçe mahzun oldu, işin içinden çıkamadı. Biricik evladı, tigin oğlu uzak diyarlara gidecek, belki de hiç dönmeyecekti. Sonunda sessizliğini bozdu ve şöyle buyurdu:

-Gözümün aydınlığı evladım! Benim varım yoğum sizindir. Haydi gidin, hazinemden dilediğinizce alın. İhtiyacı olanları yedirip içirin, giydirip kuşatın. Sadakanızı dağıtın. Lakin ölümlü yitimli dünyada, ırak yerlere çıkıp gitmeyin. Anan hatunu ve babanızı keder içinde bırakmayın.

İyi kalpli prens başını öne eğdi, dinledi. Han babası sözlerine devam etti:

-Uzak memleketlerde korkunç tehlikeler vardır. Bunların ilki, vahşi deniz canavarıdır. Eğer denizde ona rastlarsanız kuyruğuyla vurup geminizi parçalar, sizi de yutar, yok eyler.

İkinci tehlike, suyun altındaki sivri tepelerdir. Onları fark etmez, üzerine üzerine giderseniz, çarpıp batarsınız. Hepiniz boğulup ölürsünüz. Sonra anan hatunla biz nice oluruz?

Genç Prens başı eğik, sessizce dinlemeye, han babası da anlatmaya devam etti:

-Hepsinden fenası, kötülük meleğine rast gelmektir. O, iyi ve doğru yolda ilerleyen birini görmeyiversin. Hemen gider, yakasına yapışır; allem eder, kallem eder, onu yolundan döndürmeye çalışır. Baktı ki olmuyor, kandıramıyor, yardımcılarını çağırır. Geminizi sallayıp batırır.

Han bir an durup nefeslendi. Sözlerine tekrar kaldığı yerden devam etti:

-Bir başka bela odur ki, dev gibi dalgalar birbiriyle cenk eder, çarpışır, gök ansızın kararır. Şiddetli bir yel eser, gemi oradan oraya savrulur. Bu fırtınaya hangi gemi dayanır? Fazla sürmez, gemi ortadan ikiye ayrılır. İçerisindekiler hepsi ölür, kırılır.

Söyle şimdi, bu dertlere hangi yürek dayanır?

Han babasını saygı ile dinleyen prens, izin isteyip söz aldı. Ricasını tekrarladı.

-Hanımız buyruk versin, bize engel olmasın. Yüreğimizin sesine kulak verelim. Yüce dileğe varıp, arzumuza kavuşalım.

Mihrace bir anda hiddetlendi. Ayağa fırlayıp şimşek gibi gürledi:

-Hiçbir yere gidilmeyecek! Derhal odanıza döneceksiniz. Üç gün dışarı çıkmayacak, adamakıllı düşüneceksiniz. Sonra yine görüşeceğiz.

Prens Kalyanamkara bundan sonra tek söz etmedi. Diz çöküp han babasını selamladı. Çekilirken gözyaşlarına engel olamıyordu.

&

İyi yürekli prens, babasının emrettiği gibi odasından çıkmadı. Yiyeceği içeceği önüne geldi. Bir lokma olsun alıp, tatmadı. Tepsi tepsi bıldırcınlar, geyik etleri geldiği gibi geri gitti. Üç günlük müddet dolduğu halde Kalyanamkara odasından çıkmadı. Hassas ve duygulu çocuk hasta olmuştu. Yataktan çıkmadan, durmaksızın ağlıyordu:

''Han babam buyruk vermez ise bir daha ayağa kalkmayayım. Böylece ölüp gideyim.'' diye ateşler içerisinde yanıyor, sayıklıyordu.

Bu halde tam yedi gün geçti. Delikanlı, su dışında ağzına tek lokma koymadı. Yedinci gece olunca, han babası ile hatun anası, rica minnet, yalvara yakara yedirip içirmeye uğraştılar. Yine de muvaffak olamadılar. Büsbütün üzülüp kahroldular. Ülkedeki tüm hekimlere, şifacılara haber saldılar. Hepsi gelip prense baktılar, otlar kaynatıp içirdiler. Güm! Güm! davullar, ziller çalıp kötülükleri kovdular. Diz çöküp gök tanrıya yakardılar.

Ne otlar şifa oldu ne sesleri tanrıdan yankı buldu. Boyun büküp, teker teker çekildiler. Han baba ile hatun ana yine üzüldüler, kahroldular. Biricik evladımız ölecek, diye ağlaştılar. O vakit öğütçü bilge çıkıp geliverdi. Mihrace hüzünle şöyle söyledi:

-Biz onun iyiliğini düşünüyoruz. Boş bir emel uğruna, uzak diyarlara gitmekte ne mana var?

Bilge yanıt verdi:

-Efendimiz! Belki o emelde, bizim göremediğimiz kutlu bir netice vardır. Prensimiz öz kararlarını alıp, uygulayacak çağa varmıştır. Kaderde ne varsa o olur. İnsanoğlu buna engel olamaz.

Mihrace dalıp, düşündü. Bilgenin sözlerinde doğruluk payı var, dedi. Prens oğlunun yanına gelip, başını okşadı, sevdi. İyi kalpli çocuk, gözlerini açıp han babasını görür görmez, yatağında doğruldu.

Mihrace buyurdu:

-Sevgili çocuğum! Dile benden ne dilersen!

Kalyanamkara'nın gözleri ışıldadı. Han babasına gülümsedi. Hatun anası da başucunda beklemekteydi. Hemen bir kâseye ılık süt koyup oğluna uzattı. Çocukcağız anasının elinden ılık sütü içti, doymadı. Bir daha istedi. Hatun annesi bir kâse daha doldurup, elleriyle oğluna içirdi. Sonra iyi kalpli prens ağız açıp söz söyledi:

-Sevgili anacığım, babacığım! Ejder hanlığında kimsenin görmediği bir inci varmış. Onu bulan, yeryüzündeki tüm yaratılmışlara yetecek hazineyi bulmuş olur. Bunun için her türlü zorluğu, belayı göze aldım. Yüreğine güvenmeyen dileğe erişemez.

Bu sözler üzerine Mihrace ferman buyurdu. Buyruğundaki halkı toplayıp seslendi:

-Her kim uzak denizlere gitmeyi göze alıyorsa bir adım öne çıksın. Aranızda kendine güvenen, gözü pek denizci, gemici, kılavuz var ise durmasın. Prens oğluma eş yoldaş olsun. Şimdiden tezi yok, hazırlık başlasın!

Buyruğu işiten yüz adam saray kapısına varıp, arzuhal verdiler.

-İyi yürekli prensimize hizmet etmek için hazırız. Ölsek de kalsak da dönmeyiz, yanındayız, dediler.

O zamanlar, Benares ülkesinde yaman bir denizci vardı. Bin defa okyanuslara açılıp sağ salim dönmüş idi. Şimdi yüz yaşına gelmiş, gözleri görmez olmuş bir ihtiyarcık idi. Prensle denize açılmak isteyen yüz yiğit, gelip o ihtiyar denizcinin kapısını çaldılar.

-Son bir defa olsun bizimle gel, dediler.

Fakat yaşlı denizci onlarla gitmek istemedi.

-Ben gibi kocaların çağı geçti, gözüm görmez, elim tutmaz, ayaklarım varmaz oldu. Varın siz gidin gayri, dedi.

Kalyanamkara kendisi çıkıp geldi. İhtiyarın kapısını çalıp ricada bulundu. Gözleri görmeyen denizci prensi güler yüzle karşıladı. Kalyanamkara ihtiyarın elini tutup okşadı, ona dileğini anlattı. Prensi dinleyen ihtiyar sonunda yumuşadı. İyi, kutsal bir erek uğruna denizlere açılmaya razı oldu.

Kalyanamkara ile ihtiyar birlikte saraya geldiler. Han babanın huzuruna çıktılar. Mihrace ihtiyara çok hürmet etti. Onu alıp tahtına oturttu.

-Prens oğlumu size emanet ediyorum. Onu sağ ve esen olarak geri getirin, buyurdu.

Yaşlı denizcinin görmeyen gözlerinden damla yaşlar süzüldü.

-Devletli hanımız! Gök gibi oğlunuzu ölümlü topraklara ne için yollarsınız? Orası korkunç tehlikelerle çevrilidir. Nice alpler, yiğitler o yolda tatlı canından oldular. Şimdi kim onları geri döndürebilir, diye gönlünden geçen endişeyi belirtti.

Han ile yaşlı denizci arasında geçen konuşmaya şahit olanlar son derece kederlendiler, genç prenslerinin akıbeti için sonsuz endişeye düştüler. Mihrace başını çaresizce önüne eğdi, tecrübeli ihtiyara şöyle cevap verdi:

-Gök gibi yiğit oğluma engel olmaya, kudretim kâfi gelmedi. Tiginim artık size emanet. Karanlık gecede ışığı olun. Yol gösteren yıldızı olun. Düştüğü yerde elinden tutun. Prensimi sağ ve esen bana geri getirin. Yoksa eceliniz elimden olur.

Bu konuşmayı dinleyen herkes, gözü görmez, yüz yaşındaki denizcinin kılavuz olmasını onayladılar. Böylece ihtiyar gemici, yüz adamın yol göstericisi oldu. Ondan sonra han emir verdi. Yüz tayfanın aşı, içiti, giyimi ve başka ne ihtiyacı varsa teminine girişildi. Uzun ve zahmetli yolculuğun hazırlıkları böylece başlamış oluyordu.

&

Tüm bunlar büyük bir hızla olup biterken, her şeyi uzak bir köşeden izleyen biri vardı.

Kim mi? Prens Papamkara!

Mihrace'nin bir vakitler ormanda, pınar başında bulduğu ve sarayına getirdiği çocuk... Mihrace ilk defa baba olunca, oğluna ''Kalyanamkara'' adını vermiş, bu çocuğu da getirip yanına yatırmış,

ikisini kardeş kılmıştı. Ne yazık ki Prens Papamkara biraz fena huyluydu. Ve iki çocuğun yaratılışı birbirinden bir hayli farklıydı.

Bu hengâmeyi bir köşeden gizlice izlerken, Papamkara'nın gönlü kötücül hislerle doldu.

''Han babamla, anam hatun, kardeşim prensi el üstünde tutarlar. Onu uçan kuştan, esen yelden sakınırlar. Bir dediğini iki etmezler. Gözünün içine bakarlar. Beni ise pek de öyle sevmezler.

Şimdi uzak diyarlara gidip, eşi benzeri olmayan mücevheri getirirse iyice kıymetlenecek. Başı göklere erecek. Bense yine bir kenarda böyle unutulacağım. Kimseler dönüp yüzüme bile bakmayacak.'' diye kendi kendine, kara kara düşündü, düşündü ve sonunda bir karara vardı.

''Ben şimdi gidip han babamla konuşayım. Kardeşimle birlikte yolculuğa çıkmak istediğimi söyleyeyim.'' deyip Mihrace'nin huzuruna vardı; dileğini arz etti:

-Efendim! Prens kardeşim uzak diyarlara gitmek üzereyken, ben neden arkada kalırım? İzin verin ben de kardeşimle birlikte gideyim, ona yoldaş olayım. İyi veya kötü, kaderde ne varsa birlikte yaşayalım.

Papamkara böyle söyleyip sustu, han babasının buyruğunu bekledi. Mihrace bu istek karşısında şaşırmıştı. Huyu suyu fena olduğundan ona pek güvenmez idi. Yine de arzusunu reddetmedi.

-Madem çok istiyorsun, gidebilirsin, diye buyruk verdi. Papamkara, yüzünde kurnaz bir ifade ile hanı selamlayıp huzurdan ayrıldı.

&

Sonunda tüm hazırlıklar tamamlanmış, kafile yola çıkmaya hazır hale gelmişti. Şimdi deniz kıyısına varana dek uzun bir yol onları bekliyordu. Prens ve beraberindekiler, eş dost ve aileleriyle helalleştiler. Bu veda sahnesi pek çok gözyaşı ve hıçkırıkla doluydu. Kadınlar, sanki bir daha göremeyeceklermiş gibi kocalarına sarılıp ağlıyor, çocuklar babalarının ardından el sallıyorlardı. Mihrace ve

karısı, yola çıkan kafilenin ardından sessizce dua edip, gözyaşı akıttı.

Beklenmedik anlarda ortaya çıkan gizemli ihtiyar, elinde bir kova su ile geldi. Yolcuların ardından bir tas su serpti.

-Ömrünüz bu su gibi uzun ve bereketli olsun. Su gibi aziz olun. Esenlikle gidin, esenlikle gelin, diye dualar etti.

Prens ve beraberindekiler, büyük denize varınca yedi gün durup dinlendiler. Yedinci gün şafak sökerken, Kalyanamkara davullar çaldırıp şöyle buyurdu:

-Yiğitlerim! Büyük gün geldi. Birazdan okyanusa açılacağız. Bu yolda ölmek var, dönmek yok! Şimdi her kimin gönlünde korku, endişe varsa geri dursun. Ben kimseyi zorla beraberimde götüremem.

Bu sözü duyan yüz yiğitten bir teki bile korkmadı, geri durmadı. Gemiyi karaya bağlayan kalın halatlar çözüldü. Gemi, yüz gözü pek denizci ile hareket etti.

Böylece azgın sularda çalkalana çalkalana, az gittiler, uz gittiler. Dere tepe düz gittiler. Bir de dönüp arkalarına baktılar ki, meğer bir arpa boyu yol gitmişler.

İyi kalpli prensin kutu, talihi olduğu için sonunda, kazasız belasız, incili adaya vardılar. Adada üç gün dinlendiler. İncili adanın incilerinden, sarı, pembe, yeşil renkte kıymetli taşlarından gemiye bolca yüklediler. Üçüncü günün sabahında Kalyanamkara tayfalarına şöyle seslendi:

-Yiğitlerim! Siz bu gemi ile han babamın yurduna geri dönünüz. Gemideki kıymetli taşlar sayesinde yoksul halk varlıklı olacak. Açlar doyacak, çıplaklar giyinecek, hastalar belki şifa bulacaktır.

Ben mücevherlerin en değerlisi olan çintamani mücevherini bulmak için yola devam edeceğim. Ancak onu bulduğumda herkese yetecek zenginliği bulmuş olabilirim. Ancak o zaman evsizlere ev, barksızlara bark olur ve ancak o zaman tüm yaratılanları sefaletten kurtarmayı başarabilirim.

Prens bunları dedikten sonra gemiyi ve içindekileri, ağabeyi Papamkara'ya emanet edip uğurladı. Kalyanamkara, o gözü görmez ihtiyar denizci ile baş başa kaldı. İhtiyar kılavuz, prensten koluna girmesini istedi. Birlikte suya girdiler, bellerine varan suyun içerisinde üç gün üç gece yürüdüler. Bu yürüyüş esnasında balıklar onlara arkadaş oldu, yorulunca kayalıklara çıkıp dinlendiler.

Üçüncü gecenin sabahında Gümüşlü Ada'ya vardılar.

Gümüşlü adanın dağı taşı, kumu toprağı hep gümüştendi. Prensin ellerine, ayaklarına gümüş tozları bulaştı. Yüzü gözü, kaşı kirpiği pırıl pırıl parladı. İhtiyar kılavuzla birbirlerine gülümsediler, bu adada birkaç gün durup dinlendiler. Ne var ki ihtiyar kılavuz, gün geçtikçe durgunlaştı. Gücü kuvveti tamamen tükenmişti. Üzerine gökler kadar geniş, gökler kadar derin bir ağırlık çöküyor, çöküyordu. Doğrulayım, dedi olmadı. Sürüneyim, dedi olmadı. Genç prense dönüp şöyle söyledi:

-Sevgili oğlum! Önümüzde Altın Dağ olsa gerek, gördün mü?

Kalyanamkara belli belirsiz başını salladı. Denizci sözlerine devam etti:

-Altın dağa erişince şaşırma, oranın tozu toprağı altın sarısıdır. Yalnız gök rengi çiçeklere dokunma, her biri müthiş zehirlidir. Çiçeğinin kokusu çok uzaklardan duyulur. Sakın ola, bir tekini koklayayım deme! Hızla geç, git. Yolun sonunda Ejder Han'ın zümrüt sarayını göreceksin. Yalnız dikkat et! Sarayın etrafı yedi hendekle çevrilidir.

Yedi hendek içinde yedi başlı yılanlar uyur. Yılanları uyandırmadan geçebilirsen iç saraya ulaşacaksın. Ejder hanı ile görüşecek, aradığın mücevheri bulacaksın.

İhtiyar sustu, ağzı dili kurumuştu. Kalyanamkara ihtiyara biraz su verdi. Bir gün herkesi bekleyen akıbetin, şimdi ihtiyarı beklediğinin farkındaydı. Onu, bu uzun ve zorlu yolculuğa çıkmaya zorladığı için içi pişmanlıkla doldu. İhtiyar kılavuz sözlerini güçlükle tamamladı:

-Ben şimdi ölüyorum. Korkmayın ve kederlenmeyin. Tanrı rızasının peşinde koşanlara kötülük erişemez. Dileğinize mutlaka ulaşacaksınız. O lütfa erişince beni de unutmayın, hayırla yâd edin.

Yaşlı adamcağız bunları dedikten sonra sustu. Yavaşça gözlerini yumdu. Kalyanamkara eğilip onun bembeyaz saçlarını okşadı.

Güngörmüş ihtiyarın ruhu sessizce uçup gitti. Göklerin en üst katına dek kuşlar gibi kanat çırptı. Dönüp son kez baktı ve gülümsedi. Sonra dipsiz maviliklerde kayboldu.

İyi kalpli prens, öz babasını yitirmişçesine ağladı, ağladı, ağladı. Bu yabancı diyarlarda artık tek başına kalakalmıştı.

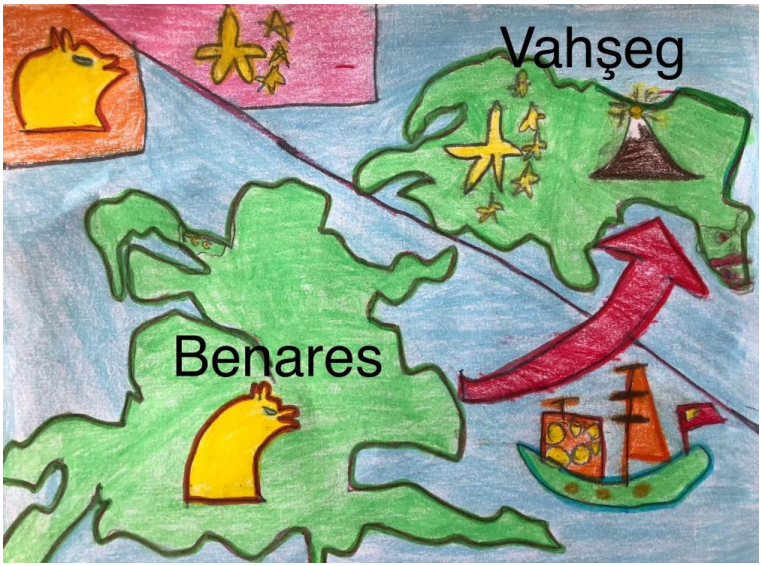

Resim: Furkan Talha Kutlu

Zamanı tanrı yaşar, insanoğlu ölmek için türemiş.

Orhun Yazıtları

&

Kalyanamkara bir vakit geçtikten sonra toparlanıp ayağa kalktı. İhtiyara son görevini yapıp vedalaştı. Bundan sonra yoluna yalnız devam edecekti.

Az gitti, uz gitti. Dere tepe düz gitti. Sonunda Altın Dağ'a erişti. Zehirli gök mavisi çiçeklerin arasından geçti; bir tekini koparmadı, bir tekini koklamadı. Dosdoğru yürüyüp gitti. Uzaktan Ejder Han'ın zümrüt taşlı sarayı göründü. Sarayın etrafı yedi ayrı hendekle çevriliydi; yedi hendeğin her birinde yedi başlı yılanlar uyuyordu. Prens Kalyanamkara iyi yürekli, iyi niyetli kişi olduğu için, merhameti engin tanrının da yardımıyla, yedi hendeği kolaylıkla aşıp geçti. Yılanlar onu farketmedi.

Prens nihayet sarayın kapısına ulaştı. Kapının iki yanında, iki güzel kız bekleşiyor ve ellerindeki bakır iplerle örgü örüyorlardı. Yanlarına varınca selam verip sordu:

-Sizler kimsiniz? Burada ne yapıyorsunuz?

Kızlar bir ağızdan cevap verdiler:

-Bizler Ejder Han'ın hizmetkârıyız. Bu kapının bekçileriyiz.

Kalyanamkara bekçilerden izin alarak saraya girdi. İç kapıya erişti. Bu kapının önünde de dört kız vardı. Birbirinden güzel kızlar, ellerinde incecik gümüş iplerle örgü örüyor, bir yandan da geleni süzüyorlardı. Prens yaklaşınca durup, kibarca selamladı onları. Önceki kapıda sorduğu soruyu onlara da sordu:

-Esenlikler sizin olsun. Burada ne yapıyorsunuz böyle?

Kızlar gülümseyerek baktılar. Sonra sanki sözleşmişler gibi dördü bir ağızdan aynı sözü tekrarladılar:

-Bizler Ejder Han'ın hizmetkârıyız. Saray kapısının bekçileriyiz, dediler.

Genç prens oyalanmak istemiyordu. Ejder hanını görmek için müsaade alıp içeri girdi. Girer girmez kendini cennet gibi bir bahçede buldu. Önünde mermer taşlar döşeli, uzun ince bir yol uzuyordu. Kalyanamkara, o uzun ince yol boyunca ilerlemeye başladı. İlerledikçe hayretten hayrete düşüyordu. Bu bahçe türlü türlü ağaçlarla doluydu.

Bahçe dediğiniz ağaçlı olur, bunda şaşacak ne var, dediğinizi duyar gibiyim. Lakin bu ağaçlar başka ağaç, yemişleri başka yemiş! Işıl ışıl, pırıl pırıl parlıyorlar. Kalyanamkara hayretten küçük dilini yutabilir zira ağaçların yemişleri inci, yakut, safir, zümrüt, elmas ve yeşim taşlarından... Genç prens, onları hayranlıkla izleyerek, bir tekine dokunmadan, bir tekini koparmadan yoluna devam etti.

Genç prens nihayet son kapıya vardı. Bu kapı diğerlerine göre daha gösterişli, şatafatlıydı. Huş ağacından yapılı olduğu halde, üzeri çeşitli oyma ve kabartmalarla bezeliydi. Desenler kartal, kaplan gibi yırtıcılarla, bitki motifleriydi. Kapı bekçileri de oldukça genç ve güzel kızlardı fakat bir farkla... Bu kızlar sekiz kişiydi ve öncekilerden farklı olarak altın ipler örüyorlardı. Kalyanamkara yaklaşıp muhafızları selamladı:

-Ben Prens Kalyanamkara! Çok uzak diyarlardan geldim. Ejder Han'ı görmek istiyorum, diyerek kendini tanıttı.

Muhafızlar, genç prensi tepeden tırnağa süzdüler ve nazikçe selamladılar. İçlerinden biri haber vermek için içeri girince, prens kızlara tekrar seslendi:

-Bundan önceki kapılardaki kızlar bakır ve gümüş ipler büküyorlardı. Siz ise altın ipler büküyorsunuz. Söyler misiniz, böyle ne yapıyorsunuz?

Kızlar prense gülümseyerek baktılar. Kalyanamkara onların güzellikleri karşısında bir kez daha hayran kaldı. Kızlar yine bir ağızdan yanıt verdiler:

-Altın iplerle altın örgülü, gümüş iplerle gümüş örgülü, bakır iplerle de bakır örgülü giysiler öreriz. Bu giysiler hanımızın yeni doğacak çocukları içindir, deyip sustular. Dışarda bunlar olurken,

içeri giren muhafız Ejder Han'ın huzuruna çıkmış, kapıda bekleyen ziyaretçiyi haber veriyordu:

-Çimbudvipa ülkesi, Benares halkından, Mihrace Han oğlu Prens Kalyanamkara huzura çıkmak için bekler efendimiz!

Ejder han ne bir elçi ne bir konuk ne de bir ziyaretçi bekliyordu. Bir müddet düşündü. Nice zamandır, böylesine uzak memleketlerden ziyaretine gelen olmamıştı. Gelmek isteyenler de ya yolun yarısında bıkar, yorulur, vazgeçer ya da yollarda bin türlü musibete uğrar, menzile varamazlardı. Ejder han şöyle buyurdu:

-Ulu görklü tanrı elinden tutmasa, yol açmasa bu insan evladı buraya dek varıp gelemezdi. Bu prens mutlak kutlu bir kişioğlu olmalı. Bırakın gelsin!

O vakit Kalyanamkara içeri girdi, hanın huzuruna vardı, yere diz vurup selamladı. Ejder Han yüksek ve haşmetli tahtında oturmuş, dikkatle konuğu izliyordu.

Tahtın sağ ve solunda, ayakta bekleyen muhafızlar, kılıçlar elde, tetikte bekliyordu. Ejder Han, uzun ve meşakkatli bir yolculuk süren prensi gereğince ağırladı. Onu geniş bir koltuğa oturttular, önüne türlü türlü yemişler, yiyecek ve içecekler yığdılar.

Tüm bu ağırlama bittikten sonra Kalyanamkara izin alıp söze başladı. Tüm macerasını baştan sona, tane tane anlattı. En sonunda, yüce bir gönle sahip olan herkesin, muhtaçlara yardımcı olması gerektiğini, böyle güzel bir davranışın tanrı katında da beğenileceğini söyledi.

Ejder han, prensin anlattıklarını ilgi ve hoşnutlukla dinliyordu. Prensin, genç yaşta sahip olduğu cesaret, doğruluk ve bilgelik, hanı son derece şaşırtmış ve memnun etmişti. Sevgi ve biraz da merakla bakarak şöyle buyurdu:

-Sevgili konuğum, dile benden ne dilersen!

İyi kalpli prensin gözlerinin içi parladı. Han'ın buyruğuna minnetle yanıt verdi:

-Efendimiz! Benim tek dileğim, garip ve yoksullar için bir umut ışığı olmak. Onları zahmetli ve sefil yaşamlarından kurtarmak. Bunun için sizden eşsiz Çintamani mücevherini isterim.

Ejder Han ardına yaslandı, biraz düşündükten sonra şöyle buyurdu:

-Bir zamanlar uzak uzak diyarlardan, yine sizin gibi genç bir tigin çıkagelmişti. Halkı için yardım ve iyilik rica etmişti. Ona dilediğince vermiş, hoşnut bir halde yurduna göndermiştik.

Şimdi siz de tıpkı onun gibi, kutlu bir erek uğruna çıkıp huzurumuza geldiniz. Sizi eli boş gönderemeyiz. Mahzun gönüllerin, öksüz ve yetimlerin mutluluğu, bizim de mutluluğumuzdur. Onların acı ve gözyaşları, bizim gözyaşımızdır. Dilediğiniz gibi olsun. Çintamani mücevherini size vereceğim.

Şimdi iyi kalpli prensin gözlerinin içi gülüyordu. Sevinçle atılıp hanın kaftanını öptü. Ejder Han sözlerine şöyle devam etti:

-Yalnız bizim de sizden bir isteğimiz olacak. Evinize yurdunuza dönmeden evvel, yedi gün konuğumuz olun. Yiyin, için, gezin, dinlenin. Bizlere yerinizden, yurdunuzdan, halkınızdan bahsedin. Sizin gibi genç, iyi yürekli ve güzel konuşan bir prensi dinleyip onurlanalım. Yedinci günün sabahı, arzu ettiğiniz mücevheri alıp yurdunuza gidersiniz. Döndüğünüzde han babanıza, Ejder hanının iyilik ve cömertliğini, Vahşeg ülkesinin güzelliklerini anlatırsınız.

Kalyanamkara saygıyla diz çöküp hanı selamladı ve huzurdan mutlulukla ayrıldı.

Böylece iyi kalpli prens, yedi gün boyunca Ejder hanlığında misafir oldu. Hanla birlikte yedi, içti, sohbet etti. Onlara korkunç deniz yolculuğunu anlattı. Deniz perilerini, fırtınaların gemiyi nasıl çalkaladığını, dev dalgaları ve ihtiyar denizciyi anlattı. Gözü görmez denizciden bahsederken gözleri yaşla dolup taştı. İyi kalpli prens onlara memleketindeki aç ve sefil insanlardan da bahsetti. Han babasının hazinesinin boşalıp, bu nedenle yolculuğa çıkmak zorunda kaldığından bahsetti. Han ve adamları prensi merakla dinlediler.

Sonra hanla birlikte Ejder hanlığındaki tapınaklara gidip, tek tanrıya dua ile verdiği nimetlere şükür ettiler. Yeryüzündeki kötüleri ve kötülükleri yok etmesi için yalvardılar. Dermansız hastalara derman dilediler. Böylece yedi gün su gibi akıp gitti. Ayrılık zamanı gelince Ejder hanı Naranta, kulağına taktığı nadir mücevheri çıkarıp prense uzattı ve şöyle buyurdu:

-Bu eşsiz mücevheri kutsal bir amaç uğruna size hediye ediyorum. Tacımın, tahtımın, ilimin, milletimin sadakası olsun. Bu sayede açlar doysun, çıplaklar giyinsin. Benares halkı da Ejder hanına dua kılsınlar. Böylelikle görklü tanrı günahlarımızı bağışlar da belki kurtuluşa ereriz.

Ejder hanı Naranta, iyi yürekli prensi alnından öperek uğurladı. Kalyanamkara, bu iyi yürekli, cömert hanın ülkesinden ayrılırken, gözlerinde minnet, gönlünde huzur hakimdi.

Kalyanamkara az gitti, uz gitti, dere tepe düz gitti. Büyük denizin kıyısına geldi. Dönüp baktı ki ardına, Ejder hanlığı çok çok uzaklarda kalmış. Meğer Papamkara da deniz kenarında bir kayanın üzerine oturmuş, kardeşini beklermiş. İki kardeş orada birbiriyle buluşup, öpüşüp sarıldılar. Önce Kalyanamkara sordu:

-Sevgili ağabeyim! Ben sizi altın, gümüş dolu bir gemiyle memlekete göndermiştim. Gemi ile yüz tayfa neredeler? Sağ salim yurda döndüler mi?

Papamkara, son derece üzgün bir ifadeyle şöyle yanıt verdi:

-Heyhat! Uğursuz sular kabardıkça kabardı, gemiyle birlikte hepsini yuttu. Tanrının izni ile bir ben kurtulabildim.

Saf yürekli, iyi niyetli prens hayretten dona kalmıştı. Yine sordu:

Sevgili ağabeyim! Böyle büyük tehlikeden siz nasıl kurtuldunuz peki?

Kötü yürekli prens kardeşinin sorusunu kurnazca cevapladı:

Gemiden kopan bir tahta parçasına tutunup, hayatta kalmayı başardım. Fırtına dinince de yüzerek sahile çıktım.

Temiz kalpli, halis niyetli prens başkaca bir şey sormadı; aklına başkaca bir şey gelmedi, bu hikâyede hiçbir yalan dolan sezmedi. Yalnız son derece hüzne kapılıp ağladı. Sonra fena huylu prens, kardeşine kötücül gözlerle bakarak sordu:

-Siz aradığınızı bulabildiniz mi kardeşim?

Papamkara ne kadar kurnaz tilki ise, Kalyanamkara da o derece saf bir güvercine benzetilebilir. Bu nedenle hiç düşünmeden yanıt verdi:

-Buldum, buldum kardeşim! İşte bak burada, diyerek gömleğinin gizli cebinden mücevheri çıkarıp gösterdi.

Değerli taş, prensin avcunda pırıl pırıl parlıyor, adeta göz kamaştırıyordu. Güneşin ışıkları altında, gök kuşağı gibi mavi, yeşil, kırmızı renkler saçıyor, yıldızlar gibi ışıyordu. Kıymetli taştan gözlerini bir an bile ayıramayan Papamkara'nın gözlerinde anlaşılmaz bir ışık parladı:

-Sevgili kardeşim! Siz şimdi çok yorgunsunuz, mücevheri bana verin ve biraz uyuyun. Ben onu sizin için muhafaza ederim.

Prensin gönlüne en küçük bir gölge bile düşmedi. Mücevheri çıkarıp uzattı:

-Sevgili ağabeyim! Onu çok iyi muhafaza et, dedi ve derin bir uykuya daldı.

&

Kalyanamkara uyuyadursun, kötü yürekli prensin göğsüne kötülük geldi, oturdu. Aklı karıştı, bakışları bulandı. Kendi kendine düşündü:

''Han babamla, anam hatun ezelden beri beni sevmezler. Kardeşim prensi severler. Şimdi bu kıymetli mücevherle dönerse başı göklere erecek. Herkes onu övecek, kutlayacak. Bense yine bir kenardan izleyeceğim. Kimse yüzüme bile bakmayacak."

Böyle kara kara düşündükçe gönlü karardı.

''Şimdi ben inciyi alıp kaçayım, onu yalnız bırakayım, nereye varıp gidecek? Bu ıssız kıyıda kendi kendine ölüp yitecek, diye düşündü.

Sessizce okyanusun kenarına indi. Bir avuç kum aldı ve her şeyden habersiz delikanlının gözlerine sapsarı kumları saçıverdi.

Zavallı çocuk acıyla haykırdı! Balıklar gibi hopluyor, debeleniyor, bir yandan da ağabeyinin adını bağırıyordu:

-Ağabeyim! Ağabeyim! Neredesin?

Ne yazık ki sesine ses veren kimse olmadı. Papamkara çoktan oradan uzaklaşmıştı bile... Sahile vuran dalgalarla, martıların çığlıklarından başka hiçbir ses yoktu. Zavallıcık acı içinde ağlarken gözlerinden kanlı yaşlar boşanıyor, feryat ve figanı rüzgâra karışıp gidiyordu.

-Ağabeyciğim, gözlerim çok acıyor neredesin, diye diye sonunda nefesi tükenmişti. Ağrı ve sızı içinde bir an kendinden geçti.

Gelgelelim bir su perisi her şeye şahit olmuştu. Prensin ızdırap ve çaresizliğine daha fazla seyirci kalamadı ve ona seslendi:

-İyi kalpli, saf çocuk! Bu fenalığı yapan Papamkara'dır! Hırsız ve uğursuz Papamkara'dır! Çintamani mücevherini alıp kaçan Papamkara'dır!

Kalyanamkara donup kaldı, adeta taş kesildi. Pınar gibi çağlayan gözyaşları akmaz oldu. Kendisiyle konuşanın kim olduğunu göremediği için endişeyle seslendi:

-Siz de kimsiniz? Ağabeyim nerede?

Su perisi yanıt verdi:

-Ben suların perisiyim. Size yol göstereceğim, sizi bu ıssız kıyıdan şehre, insan içine götüreceğim. Korkmayınız ve üzülmeyiniz. Ulu tanrının izniyle iyileşecek, yurdunuza, anne ve babanıza kavuşacaksınız.

Kalyanamkara yavaşça ayağa kalktı. Su perisiyle birlikte, göz açıp kapayıncaya dek şehre vardılar.

&

Denize açılan yüz tayfa, altın ve gümüş yüklü gemiyle çoktan ülkeye dönmüştü bile... Papamkara gemiden, tayfalara sezdirmeden, gizlice ayrılıp kıyıda kalmıştı. Böylece kardeşine o kötü akıbeti hazırlamış ve sonunda çintamani mücevherini alıp kaçmıştı.

Gönül öyle bir tahttır ki hangi padişah otururşa onun hükmü geçer. İyilik hükümdarı otururşa, her taraf misk kokar, beden sıhhat bulur, ruh huzura erer. Lakin kötülük hükümdarı gelip kurulursa tahta, cümle fenalık erişir insanoğluna. Bir daha iflah olmaz!

Kalp bir kez kararmaya görsün! O küçücük, nokta kadar leke gün geçtikçe büyür, büyür, nihayetinde tüm kalbe yerleşir. İşte gözünü hırs ve kıskançlık bürüyen prensin kalbi de böyle kararmış, hasta olmuştu. Söyleyin, şimdi ona kim yardım edebilir? Okuyup görelim.

Kardeşinden mücevheri çalıp kaçan kötü kalpli prens, alelacele memleketine döndü. Utana sıkıla Mihrace'nin huzuruna çıktı. Önceden planladığı gibi konuşmaya başladı:

-Babacığım! Size acı bir haberle geldim, büyük bir belaya uğradık. Kardeşimle Çintamani mücevherini almış dönüyorduk, yolda hırsız uğursuzlar yolumuzu kestiler. Kıymetli mücevheri çaldılar, küçük kardeşimi kaçırdılar. Ben canımı zor kurtardım. Tanrının isteğiyle, diri olarak kurtulup döndüm, diye söyledi.

Bu sözler hanın beynine yıldırım gibi indi. Gönlüne od düştü, acıyla inleyip ağladı. O günden sonra bir daha gülmedi, bir çift söz söylemedi. Tacı tahtı bıraktı, terk eyledi. Görklü tanrıya asi oldu, haykırıp ilendi.

Olanlar dilden dile yayıldı. Benares yurdunda mesut kimse kalmadı. Uzun, sonsuz bir yas başladı. Hatun ananın ağzını bıçak açmıyordu, her gün el açıp, oğlunu geri göndermesi ve ona bağışlaması için tanrıya yakarıyordu.

Nice zaman sonra han kendine geldi. Eskiden olduğu gibi gelip tahtına oturdu. Saray ahalisi, hanlarını tekrar tahtında oturur görünce sevinip, ümitlendiler.

Mihrace bir vakit derin düşünceye daldı. Papamkara'yı hatırladı.

Hani bir zamanlar, evladı yok diye tasa içinde gezer dolaşırken, ormanda ağlayan bir çocuk sesi duymuş; sesin geldiği yöne doğru gidince, pınar başında kundak içindeki bebeği bulmuştu. Bulduğu bebeği alıp saraya getirmiş, kendi evladı gibi büyütmüştü. Kimsesiz bebek uğuruyla gelmiş, kısa süre sonra hatunu bir oğlan doğurmuştu.

Beş parmağın beşi bir değil, iki prensin de huyu suyu bambaşka idi. Günler geçtikçe, oğlanlar büyüyüp serpildikçe yaratılışlarındaki ayrılıklar da belirginleşiyordu. Kalyanamkara ne kadar hassas, duygulu ise Papamkara o derece sert ve duygusuzdu. Kalyanamkara ne kadar dürüst ve doğru sözlü ise, Papamkara o derece korkak ve düzenbazdı.

Han ve hatunu, yine de onların birini diğerinden üstün tutmamışlardı. Papamkara onlara tanrıdan emanet bir armağandı.

Mihrace böyle bir vakit düşündü, düşündü. Nihayetinde bir karara vardı. Kayıp prensin akıbeti açık seçik anlaşılıp, ortaya çıkıncaya dek, Papamkara zindana atılacaktı.

&

Gelelim Kalyanamkara'ya!

İyi yürekli prens, kutlu, talihli kişi olduğundan, Allah'ın izni ve yer su perilerinin de yardımıyla kurtuldu. Vahşeg ülkesine geldi. Şehrin kapısı önünde bir taşın üstünde oturup, dinlenmeye koyuldu.

Vahşeg ülkesi hükümdarı ile babası Mihrace ezelden iyi dosttu. İki ülke halkları arasında düşmanlık hiç olmamıştı; hatta birinin yurdunda bir karışıklık, bir kıtlık olsa, diğeri derhal yardıma koşardı. Biri düşman saldırısına uğrasa, diğeri hemen askerini toplar, imdada yetişirdi. Hatta belki şaşıracaksınız ama vaktiyle Mihrace, Vahşeg ülkesi hükümdarının kızını çok beğenmiş ve onu oğluna is-

temişti. Vahşeg hükümdarı da bu tekliften onur duymuş, memnuniyetle karşılamıştı. Fakat bu mesele biraz ertelenmiş, gençler birbirlerini hiç görmemişlerdi.

Şu feleğin işine bakın! Han oğlu Kalyanamkara, müstakbel gelin adayı ve kayınpederinin yurdunda, iki gözü kör bir dilenci mertebesinde dolaşıyor.

İyi huylu prens, şehrin kapısında taş üstüne çökmüş dinlenedursun; büyük bir sığır sürüsü tozu dumana katmış, ona doğru geliyordu. Zavallıcık yaklaşan gümbürtüyü hissedene dek, sürünün azgın boğası önden koşturup prense hücum etti. Boynuzuyla toslayıp yere yatırdı. Peşinden yetişen sürü de gelip, prensin yüzünü gözünü yaladılar. Zavallı genç, neye uğradığını şaşırmış hem korkmuş hem heyecanlanmıştı.

Çoban geriden koşup yetişti. Sığırları savdı, prensi yattığı yerden kaldırıp oturttu. Suyla yüzünü gözünü yıkadı. Kalyanamkara bir baktı, gözündeki şişler inmiş. Her işte bir hayır var, dedi iyi yürekli prens. Gözleri görmeyen genci izleyen çoban, prense seslendi:

-Boğanın kusuruna bakmayın, tanrım onu da böyle yaratmış.

Siz asil birine benziyorsunuz. Neden böyle bir yazgıya mahkûm oldunuz?

İyi kalpli prens bir an düşündü.

''Şimdi kim olduğumu söylersem, yerimi yurdumu, soyumu sopumu bildirirsem belki kurtulur, yurduma geri dönerim. Ama başımdan geçenleri öğrenince ağabeyime hesap sorarlar. Belki de idam ederler. Hem zaten şu halimle kim inanır ki bana...''

Çobana karşılık verdi:

-Ben gördüğün gibi kör bir dilenciyim. Sıradan bir kimseyim!

Çoban, gözleri görmeyen yoksul gencin haline acıdı; onu alıp evine götürdü. Bir ay boyunca onu ağırladı. Hanımını ve çocuklarını, kör dilenciye iyi bakmaları, onu incitmemeleri için sıkı sıkı tembihledi. Bu süre içinde Kalyanamkara hastalandı; yataktan kal-

kamaz oldu. Çobanın hatunu ona oğlu gibi baktı, ineklerinden sağdığı sütü içirdi. Sonunda prens iyileşip ayağa kalktı. Sığır çobanının ailesine şükranlarını sundu:

-Size vefa borcumu gün gelir öderim.

Şimdi gitme vaktim geldi geçiyor bile.

Sığır çobanı, prensin ayrılışına pek üzüldü:

-Neden gidiyorsunuz? Yoksa biri gönlünüzü mü kırdı, diye sordu.

Prens yanıtladı:

-Gönlüm kırılmadı ve incinmedim de. Konukluk kısa olmalı, artık gitme zamanı. Size şükran borçluyum. Gitmeden önce sizden son bir iyilik rica edeceğim. Bana bir kopuz veriniz. Kopuzumu çalıp, şarkı söylerim. Böylece kimseye yük olmadan geçinir giderim.

Sığır çobanı, gencin arzusunu yerine getirdi. Ona küçük, güzel bir kopuz verdi. İnsanın bol olduğu, kalabalık bir meydana götürüp oturttu. Helalleşip ayrıldı. İyi kalpli prens, çobanın ardından baktı.

-Bir gün elbet görüşeceğiz, diye kendi kendine mırıldandı.

Kalyanamkara kopuz çalmayı sarayda, çocukken öğrenmişti. Sesi de oldukça güzeldi. Kopuzun teline vurdukça, ezgiler coşkun bir ırmak gibi çağlamaya başladı. İnsanlar etrafına biriktikçe birikti. Bu gözleri görmeyen genci daha önce buralarda görmemişlerdi. Kendinden beklenmeyen bir ustalıkla çalıp söylüyordu. Dinleyiciler prensi uzun uzun alkışladılar. Günün sonunda cüzdanı gümüş paralarla dolup taştı, hatta bir tane de altın!

Ertesi gün yine aynı meydanda çalıp söyledi. İnsanlar ona türlü türlü yemişler, sıcak ekmekler getirdiler. Ilık sütler, narlı şerbetler ikram ettiler. İyi yürekli prens, yiyecek ve içecekleri ihtiyacı olanlarla paylaştı. Nimetler paylaştıkça arttı, çoğaldı. Şehirde ne kadar yoksul, garip, dilenci varsa geldi toplandı. İyi yürekli prens, kazancını her gün onlarla paylaştı. Hepsi doyup sevindi, kör dilenciye binlerce dua etti.

Gözü görmeyen çalgıcının ünü günden güne yayıldı. Vahşeg hükümdarının sarayına dek ulaştı. Bir gün sarayın bahçıvanı, kopuzunu dinlemeye gelmişti. Kalyanamkara yine en güzel şarkılarını çalıp söylüyordu. Yeryüzünde iyi, güzel namına hiçbir şeyin kıymetini bilmeyen adamsa, kopuzu dinlerken bambaşka şeyler düşünüyordu.

''Tanrı bu kuşları ne demeye yaratmış? Dadandılar bahçeye, meyveleri gagalayıp telef ediyorlar; baş bahçıvan da görünce beni azarlıyor. Her gün bir yığın laf işitiyorum. Hep şu lanet olası kuşlar yüzünden. Tanrı bu kuşları, ben azar işiteyim diye yaratmış!''

Bahçıvanın aklına birden bir fikir geldi.

-Bu çalgıcıyı alıp bahçeye götüreyim. Hem çalgı çalar hem kurdu kuşu kovalar. Ben de bütün gün meyve bahçesi beklemekten kurtulurum, diye düşündü.

Aslında ne yemiş ağaçları ne beyaz sarı güller ne laleler umurundaydı. Kör çalgıcının yanına gelerek niyetini söyledi. İyi huylu prens, saray görevlisinin davetine sevinmese de itaat etti. Etrafını saran yoksullarla bir bir vedalaştı.

Dostlarım! Artık yollarımız ayrılıyor. Belki bir daha görüşemeyiz, dedi.

Garipler feryat figan ederek ağlamaya başladılar. İçlerinden biri öne atıldı ve gözleri görmeyen çalgıcıya şöyle seslendi:

-Efendimiz! Ekmeğinizi, suyunuzu bizimle paylaştınız. Kopuzun sesiyle ruhumuzun ızdırabı dinerdi. Şimdi bizi kaderimizle baş başa bırakıp, nereye gidiyorsunuz?

Kalyanamkara şöyle cevap verdi:

-Kaderde ne varsa o olur. Allah'a emanet olunuz.

Sonra saray bahçıvanı ile prens, bahçeye varıp geldiler. Burası her çeşitten meyve ağaçlarıyla doluydu. Fakat bahçeye kargalar dadanmıştı Yemişleri, çiçekleri hep gagalamış, ziyan etmişlerdi. Prens bunların hiçbirini göremedi ama elleriyle dokunup hissetti. Bahçıvana:

-Bana biraz zaman ver, düşünüp taşınayım, bu işin çaresini bulayım, dedi.

Bahçıvan, onu bahçede bir başına bırakıp gitti. Herhalde çok mühim işleri vardı. Gözleri görmeyen prens, kara kara düşünmeye başladı. Aklına hiçbir çare gelmiyordu. Elleriyle alkış çalarak oradan oraya koştu. Sonunda yorulup ter içinde kaldı, üstelik kuşları da görmüyordu. Vazgeçti, kopuzumla tıngır tıngır çalayım, onları korkutup kaçırayım, dedi. Başladı çalmaya...

Heyhat, kargaların umurunda değil! ''Gak! Gak!'' gaklıyor, kopuza eşlik ediyorlar adeta! Zavallıcık tam pes etmek üzereyken, aklına bambaşka bir fikir geldi. Koşup bahçıvana anlattı:

-Kargalardan kurtulmanın yolunu buldum. Her ağaca bir çan asmanızı istiyorum. Çanların ucuna birer ip bağlayıp, ipleri elime veriniz. Kargalar ağaçlara konduklarında çanlar çalacak, ben de ipleri çekerek onları korkutup kaçıracağım. Böylece yemişlere ziyan gelmeyecek, dedi.

Böylece Kalyanamkara, sarayın bahçesinde kopuz çalıp şarkı söylerken, bir yandan da kuş kuzgun gelmesin diye nöbet tutmaya başladı.

&

Günler günleri kovaladı. Gözleri görmeyen prens, bahçe bekçiliğine iyiden iyiye alışmıştı. Yine bir gün kopuzunu içli içli çalıyorken, beklenmedik bir ziyaretçi çıkageldi. Hükümdarın kızı ile ardı sıra yedi güzel kız, güle oynaya bahçeye girdiler. Yedi güzel, kollarında yedi örme sepet taşıyordu. Hükümdar kızı, kopuzun ezgisini duyunca durdu. Sesin geldiği yöne doğru ilerledi ve her şeyden habersiz prensi gördü.

Bir ağaç dibinde oturan, güzel yüzlü delikanlı hem çalıp hem söylüyor; kendisine bakan kızları görmüyordu. Yedi kızla prenses, sessizce durup dinlediler. Kopuz susunca han kızı ona doğru ilerledi. Kalyanamkara da yaklaşanı hissedip ayağa kalktı. Prenses bir kez daha duraladı. Karşısında dimdik duran delikanlının ay gibi bir yüzü, ok gibi delici bakışları vardı. Sanki prensesi görürmüş gibi

dosdoğru bakıyordu. Elindeki kopuzu da pusat gibi sımsıkı kavramıştı.

-Kim var orada, diye seslendi Kalyanamkara.

Prenses yumuşak bir sesle yanıt verdi:

-Has bahçenin sahibi.

-Bahçenin sahibi ulu tanrıdır, kişioğlu emanetçidir, diye yanıtladı genç prens.

Doğrusu hiç kimse böyle bir karşılık beklemiyordu. Saçları omuzlarına dökülen genç, oldukça yakışıklıydı. Prenses, bu delikanlının kim olduğunu bilmek istedi.

-Gözleriniz görmediği halde, nasıl böyle mükemmel bir şekilde çalıp söyleyebiliyorsunuz? Üstelik bahçemde ne arıyorsunuz?

Genç prens, kendisini sorguya çekenin kim olduğunu anlamıştı. Han kızıyla bu şekilde karşılaşmak feleğin işlerinden olsa gerekti.

-Elbette hayatta, uçuk pembe, sarı güller toplamaktan daha mühim işler de vardır.

Benim kim olduğumun ne kıymeti var, diye yanıt verdi.

Yedi kız, olan biteni gerilerden hayretle izliyordu. Daha önce hiç kimse, prensesle bu şekilde konuşmaya cesaret etmemişti. Bu yabancı kim oluyordu da böyle konuşabiliyordu.

-Siz yoksul bir çalgıcıdan başka kim olabilirsiniz?

Herkes, gözleri görmeyen delikanlının yanıtını bekliyordu.

Genç yanıt verdi:

-Sevgili prenses! Bendeniz, Benares hükümdarının oğlu, prens Kalyanamkara!

Bahçeye derin bir sessizlik çökmüştü. Bülbüller şakımayı kesti. Pembe, uçuk sarı güller dikenler ardına gizlendi. Kuş kuzgun, meyve ağaçlarını yemeyi bıraktı. Yedi kız hayretten donakalmış olanları izliyordu. Prenses hemen atıldı:

-Nasıl olur? Prens Kalyanamkara engin denizlere açıldı ve bir daha geri dönmedi!

Genç prens artık gerçeği saklayamazdı. Ok yaydan çıkmıştı bir kere! Geri dönüşü yoktu.

-Sevgili prenses! Ben hayatım boyunca hiç yalan söylemedim.

Ulu tanrı sözümün şahidi olsun ve gözlerime ışık versin.

Eğer yalan söylüyorsam tanrı beni yaşatmasın.

İyi yürekli prensin hali, yüceler yücesi tanrının gönlüne dokundu. Genç prense acıdı ve merhamet etti. Ona nurundan bir şifa verince, prensin gözleri tekrar hayat ışığıyla doldu. Eskisinden daha canlı, daha güzel bakmaya başladı.

Tüm bunlar prensesle yedi kızın gözleri önünde, zamanın kısacık bir diliminde olup bitmişti. Kalyanamkara diz çöküp, ellerini göğe açtı; rabbine şükür kıldı. Sevinç gözyaşı döktü.

Güzel prenses, ona doğru birkaç adım atıp, ellerini tuttu. Şefkatle gülümsedi. Doğrusu bu sahne hem bahçedekilerin hem de tanrının pek hoşuna gitmişti. Gönülden gönüle anlaştılar. Birlikte saraya gelip, hükümdara olanları anlattılar.

İyi huylu prens, tüm macerasını baştan sona anlattı. Yalnız ağabeyinin ettiği kötülüğü kendine sakladı. Ona bir fenalık dokunmasın diye, kimseyle paylaşmadı.

Hükümdar ve beraberindekiler, Kalyanamkara'yı ilgi ve şaşkınlıkla dinlediler. Sonunda sağ salim dönmüş olmasına sevindiler. Genç prensin şerefine bir şölen düzenlediler. Herkes yedi, içti, hükümdar ve prense çok dua etti. Bu arada, prensi evinde misafir edip, onunla ilgilenen çobanı da unutmadılar. Ona pek çok hediyeler sundular. İşe yaramaz, tembel bahçıvanı da saraydan kovdular.

Bunlar olup bitedursun, Benares ülkesinde Kalyanamkara'nın hatun anası, içli içli ağlayıp gözyaşı akıtıyordu. Kucağında, oğlunun ak kanatlı kuğusunu okşayarak teselli arıyordu.

-İşte böyle ak kuşum! Tanrı bize bir oğlancık vermişti, onu da yâd eller aldı.

Şimdi ben ağlamayayım kimler ağlasın?

Ak kuğu gözünü anne hatuna dikip dile geldi:

-Ay hatun anam! İzin verin uçup, yâd ellere konayım, iyi kalpli prensimizi bulayım, dedi.

Anne hatunun yüzü güldü, gözleri sevinçle doldu. Hemencecik oturup oğluna bir mektup yazdı ve mektubu kuğunun ayağına bağladı.

-Haydi git, yolun açık olsun, diyerek kuğunun burnuna bir öpücük kondurdu.

Ak kuğu, kanat çırpıp havalandı. Bir ok atımı mesafeye varmadan gözden kayboldu.

&

Ulu dağlar, engin denizler aşan kuş, hiçbir yerde Kalyanamkara'nın izine rastlayamamıştı.

Şimdi hangi yüzle geri dönerim, anne hatuna ne cevap veririm, diye umutsuzca kanat çırptı.

Bir hayli yorulmuştu. Biraz alçalınca bulutların arasında şirin, güzel bir ülke göründü.

Şurada biraz dinleneyim, deyip aşağı doğru süzüldü. Hatun ananın niyazı tanrı katında karşılık bulmuş olacak... Birden iyi yürekli prensini görür gibi oldu. Minicik yüreği heyecanla çarpmaya başlamıştı. Sevinçle gözlerini kırpıştırdı.

-İşte! Sevgili sahibim, iyi kalpli efendim, diye çığlık çığlığa inişe geçti.

Kalyanamkara da bu hengâmeyi duymuş, havada ok gibi yaklaşan nesnenin bir kuş olduğunu görüp, anlayana dek, ak kuğu hızla gelip prensin göğsüne çarpmış, ikisi birlikte yere yuvarlanmışlardı.

Şimdi iki eski dost öpüşüp koklaşıyorlardı. Ak kuğu, prense bileğindeki mektubu gösterdi. Kalyanamkara, kuğunun incecik bileğini incitmemeye gayret ederek postayı çözdü ve mektubu oku-

maya başladı. Okurken gözlerinden incecik yaşlar süzüldü. Yurdunu, ihtiyar anasını, atasını çok özlemişti. Hemen hokkayı, diviti alıp yazmaya koyuldu. Sağ ve esenlikte olduğunu, en kısa zamanda geri döneceğini anlattı.

Mektubu kıvırıp küçük bir rulo yaptı, kuğunun bileğine bağladı. Sonra vedalaştılar. Ak kuğu kanat vurup havalandı, bu kez umut taşıyordu kanatlarında...

&

İyi yürekli prens, han kızını da yanına alarak, aylar sonra yurduna döndü. Mihrace babası ile anası pek sevindiler. Kötü yürekli Papamkara'yı zindandan çıkardılar. Çintamani incisini sakladığı yeri bulup aldılar ve onu günahlarına tövbe edip, rabbinden af dilemesi ve kalbini kötülükten arındırması için ıssız, ulu bir dağ başına yolladılar.

Prens Kalyanamkara, Ejder Hanı'nın kızı ile evlendi. Tüm halkın davetli olduğu düğün, kırk gün kırk gece sürdü. Herkes yedi, içti, eğlendi.

Gökten üç elma düştü.

Biri gelinle damadın, biri bu masalı yazanın, biri de okuyanların başına!

İyilik yap ummana at, balık bilmese Halik bilir, derler.

Yüce tanrı yaptığımız iyilikleri karanlık günde karşımıza çıkarsın.

Bizi iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin.

SON